

VERBOND VAN BELGISCHE
TUINBOUWCOÖPERATIES

JAARVERSLAG 2013

2013

WOORD VOORAF	5
VBT ALS ORGANISATIE	6
1. MISSIE	6
2. PERSONEEL	6
3. LEDEN	7
4. BESTUURSORGANEN	8
4.1. Bestuurscomité - Raad van Bestuur	8
4.2. Algemene Vergadering	9
5. WERKGROEPEN	10
6. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN	10
VEILINGOMZET EN -AANVOER	12
7. PRODUCTIE- EN MARKTOMSTANDIGHEDEN	12
8. OMZET VBT-VEILINGEN	14
9. AANVOER, PRIJS EN OMZET VBT-PRODUCTEN	16
VBT-ACTIVITEITENVERSLAG	20
10. WERKING - BELANGRIJKE DOSSIERS	20
10.1. VBT-database	20
10.2. Prognoses oogst en opvolging stocks	20
10.3. Redactie	21
10.4. Europees en internationaal overleg	22
10.5. Simultaanverkoop	23
10.6. VLIF-steun	24
10.7. Onderzoek	24
10.8. Kwaliteitssystemen	26
10.9. Responsibly Fresh	29
10.10. Productmonitoring	30
10.11. Productcontaminatie	31
10.12 Export derde landen	32
10.13. Overige dossiers	35
11. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING GROENTEN & FRUIT	37
11.1. Europees kader	37
11.2. Toepassing in Vlaanderen	38
11.3. Belang en omvang	39
12. PROMOTIE VOOR BELGISCHE GROENTEN EN FRUIT	40
12.1. Binnenland	40
12.2. Buitenland	43
VERWANTE ORGANISATIES	47
13. VLAAMS CENTRUM VOOR BEWARING VAN TUINBOUWPRODUCTEN (VCBT)	47
14. VBT KISTENPOOL & EURO POOL SYSTEM (EPS)	49
14.1. VBT Kistenpool	49
14.2. Euro Pool System	49
15. KENNISCENTRUM VOOR DUURZAME TUINBOUW (KDT)	51

2013

In 2013 bedroeg de omzet van alle bij het VBT aangesloten veilingen € 800,6 miljoen, een lichte stijging van 1% ten opzichte van 2012, maar van 17% ten opzichte van 2011. Uiteraard dient opgemerkt te worden dat 2011 gekenmerkt werd door de EHEC-crisis. Een algemeen beeld geven van de omzet op de groenteveilingen is niet zo eenvoudig. De prijsvorming in de groentesector was zeer wisselvallig naargelang de teelt. Vooral tomaten en witloof kenden een slechte prijsvorming. De fruitveilingen daarentegen, noteerden een omzetverhoging in 2013 in vergelijking met 2012. Het hardfruit kende, zeker in de eerste jaarhelft, goede prijzen. Voor aardbeien was het een grillig jaar, maar kon er algemeen toch een omzetstijging gerealiseerd worden. Het houtig kleinfruit noteerde lagere prijzen, maar sloot 2013 toch af met een omzetstijging dankzij de grotere aanvoer.

Het VBT kan u deze informatie meegeven, omdat het dagelijks gegevens verzamelt over de verkochte hoeveelheden en de gerealiseerde prijzen op de aangesloten veilingen. Dit is een unieke bron van informatie. De coöperatief georganiseerde telers van groenten en fruit nemen hun verantwoordelijkheid en rapporteren op regelmatige basis over prijsontwikkelingen en aanvoer. In veel andere sectoren kan men slechts dromen van een dergelijk transparant systeem. Dit maakt alternatieve, door privépartijen tegen betaling aangeboden, prijsinformatiesystemen overbodig.

Het VBT werkt nauwgezet mee aan de oogstramingen groenten en fruit en staat in voor de maandelijkse stockbepaling in de hardfruitsector. De coöperatief georganiseerde telers verdienen in deze echt een pluim. Vaak hebben 'vrijbuiters' heel wat kritiek op het coöperatief afzetmodel. Maar laat ons eerlijk wezen: als de coöperaties niet het voortouw zouden nemen, welke informatie zou dan beschikbaar zijn?

Het VBT wil blijvend inzetten op samenwerking. Niet alleen tussen afzetcoöperaties onderling, maar ook op het niveau van telers die samen naar de markt willen gaan. Concentratie van het aanbod is en blijft één van de hoofddoelstellingen van de Gemeenschappelijke MarktOrdering (GMO) Groenten en Fruit.

Iedereen verwachtte dat de Europese Commissie nog voor de zomer met een voorstel zou komen voor een nieuwe invulling van deze GMO. In overleg met koepelorganisaties uit andere landen heeft het VBT voortdurend aangedrongen op een bestendiging van het gevoerde beleid, mits natuurlijk enkele noodzakelijke aanpassingen. Voorstellen werden wel uitgeschreven, maar kwamen nooit naar buiten. Informeel werd duidelijk dat één van de redenen hiervoor het spanningsveld was binnen de Europese hiërarchie over de te volgen strategie: inzetten op verdere promotie en verspreiding van het huidige concept of nieuwe systemen introduceren met het risico op een afkalving van de organisatiegraad in reeds goed gestructureerde lidstaten.

Geleidelijk aan verplaatste het debat zich van een nieuwe specifieke GMO groenten en fruit naar de integratie van de bestaande GMO in de integrale GMO-verordening. Eind 2013 bereikte de Europese Commissie, de Raad en het Parlement namelijk een definitief akkoord over de herziening van het klassieke landbouwbeleid. Naast een nieuw kader voor directe inkomenssteun en plattelandsontwikkeling werd de marktregulering voor alle sectoren duidelijk omschreven in een 'integrale GMO-verordening'. Op enkele kleine wijzigingen na, zoals verruimde mogelijkheden inzake crisisbeheer en -preventie, werd het beleid voor groenten en fruit bestendigd. Nieuwe voorstellen worden waarschijnlijk pas door een nieuwe Landbouwcommissaris in de tweede helft van 2014 naar buiten gebracht.

Het voorbije jaar werd er ook verder invulling gegeven aan het duurzaamheidskeurmerk Responsibly Fresh. Enerzijds werkte het VBT mee aan het inbrengen en uitbouwen van duurzaamheidscriteria in de bestaande kwaliteitssystemen GLOBALG.A.P. en Vegaplan. Anderzijds werd voor het collectief dossier - nulmeting en progressie bij aangesloten telers - overgestapt naar een elektronische vragenlijst. Uiteraard werkten de individuele leden verder aan de invulling van het door hen onderschreven Charter Duurzaam Ondernemen. Dat het door het VBT ontwikkeld concept inzake duurzame ontwikkeling aanslaat, bleek uit de vele vragen om in nationale en internationale fora onze aanpak toe te lichten.

In 2013 werd melding gemaakt van de aanwezigheid van nicotine in champignons en van perchloraat in groenten en fruit. Deze twee contaminanten hebben geleid tot een verhoogde staat van paraatheid, veelvuldig overleg, talrijke bijkomende analyses en uiteindelijk bijkomende bepalingen voor de telers. Hoewel achteraf bleek dat er geen verantwoordelijkheid bij de producenten kon gelegd worden, moeten zij toch weer inspanningen leveren om contaminatie te voorkomen of te beperken.

Sinds enkele jaren heeft het item export een vaste plaats verworven in de VBT-activiteiten. De Belgische groente- en fruitsector is sterk exportgericht. Steeds meer worden daarbij nieuwe exportmarkten in derde landen aangeboord. Vooraleer toegang te krijgen tot bepaalde markten, moet men voldoen aan heel wat fytosanitaire eisen. Vaak dient de bevoegde Belgische instantie, het FAVV, hiervoor protocols af te sluiten met de bevoegde diensten van het betrokken land. In 2013 werden, op initiatief van het FAVV, afspraken gemaakt met de sectoren over de aanpak van en de prioriteiten in de af te handelen dossiers.

Tevreden kon het VBT eveneens vaststellen dat de VLAM startte met een campagne 'Taste of Europe - premium quality, perfect taste' om wereldwijd onze Belgische groenten en fruit te promoten.

We hopen dat het doornemen van dit jaarverslag u verder inzicht verschaft in onze werking. Een werking voor en samen met de leden-producentencoöperaties.

Veel leesgenot.

Philippe Appeltans
Algemeen secretaris

1. MISSIE

Het VBT vertegenwoordigt en behartigt, zowel op nationaal als internationaal vlak, de belangen van de Belgische producentencoöperaties in de sector groenten en fruit. Het werkt daar waar nodig samen met andere organisaties, federaties of betrokken stakeholders.

Tevens biedt het VBT haar leden een platform aan voor overleg en uitwisseling. Verder verstrekt het VBT sectorrelevante informatie aan haar leden en kan het in welbepaalde domeinen optreden als dienstverlener.

2. PERSONEEL

De werkzaamheden voor het VBT werden uitgevoerd door:

Philippe Appeltans
Algemeen secretaris
016/30 09 90 - philippe.appeltans@vbt.eu

Michèle De Coster (tot 15.02)
Algemene administratie en secretariaat
016/30 09 91 - michele.decoster@vbt.eu

Ann De Craene
Stafmedewerker producttechnische materies
016/30 09 93 - ann.decraene@vbt.eu

Patricia Vercammen
Boekhouding en coördinatie marktgegevens
016/30 09 92 - patricia.vercammen@vbt.eu

Het kantoor is gevestigd te Leuven:

Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties vzw
Tiensevest 136, B - 3000 Leuven
Telefoon: 016/20 00 80
Fax: 016/20 30 35
E-mail: info@vbt.eu
Internet: www.vbt.eu

3. LEDEN

Belgische Fruitveiling (BFV)

Voorzitter, E. Champagne - *Directeur*, F. Lowette
Montenakenweg 82, B - 3800 SINT-TRUIDEN
Tel. 011/69 34 11 - Fax 011/68 54 60
E-mail bfv@bfv.be - www.bfv.be

afd. Glabbeek

Craenenbroekstraat 30, B - 3380 GLABBEK
Tel. 016/77 90 31 - Fax 016/77 79 69

afd. Zoutleeuw

Lewastraat 4, B - 3440 ZOUTLEEUW
Tel. 011/78 25 43 - Fax 011/78 45 00

afd. Waasland

Provinciale baan 46, B - 9120 VRASENE
Tel. 03/780 79 79 - Fax 03/777 85 14

BelOrta

Voorzitter, L. Baestaens
Directeur, C. De Pooter, F. Fontaine
Mechelsesteenweg 120, B - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
Tel. 015/55 11 11 - Fax 015/55 06 01
E-mail info@belorta.be - www.belorta.be

afd. Kampenhout

Leuvensesteenweg 22, B - 1910 KAMPENHOUT
Tel. 016/65 92 00 - Fax 016/65 92 01

afd. Zellik

Z.4 Broekooi 100, B - 1730 ASSE
Tel. 02/481 08 88 - Fax 02/481 08 87

Fruitbiz.be

Bestuurders: E. Champagne, J. Craemers, F. Lowette,
P. Vrancken
Gouverneur Roppesingel 51, B - 3500 HASSELT

Groupeement Producteurs Horticoles Namurois

Voorzitter, C. Willemart
Rue de la 1ère Armée Américaine 165, B - 5100 WEPION
Tel. 081/46 11 28 - Fax 081/46 11 27
E-mail info@crieedewepion - www.gphn.be

Ingro

Voorzitter, J. Cardoen - *Directeur*, I. Van Wonterghem
Diksmuidsesteenweg 329 B, B - 8800 ROESELARE
Tel. 051/26 01 10 - Fax 051/20 76 16
E-mail info@ingrocvba.be - www.ingrocvba.be

Lava

Voorzitter, F. De Weerd - *Directeur*, M. De Moor
Leuvensesteenweg 130 A, B - 3191 HEVER
Tel. 015/50 42 50 - Fax 015/50 42 60
E-mail lava@lava.be - www.lava.be

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

Voorzitter, J. Janssens - *Directeur*, W. Jeurissen
Industrieweg 1035, B - 3540 HERK-DE-STAD
Tel. 013/55 45 08 - Fax 013/55 46 45
E-mail info@ltv.be - www.ltv.be

REO Veiling

Voorzitter, R. Demaré - *Directeur*, P. Demyttenaere
Oostnieuwkerksesteenweg 101, B - 8800 ROESELARE
Tel. 051/23 12 11 - Fax 051/23 12 89
E-mail info@reo.be - www.reo.be

Veiling Borgloon

Voorzitter, P. Vrancken - *Directeur*, J. Craemers
Kernielerweg 59, B - 3840 BORGLOON
Tel. 012/67 01 00 - Fax 012/74 61 36
E-mail veilingborgloon@eburon.be - www.eburon.be

afd. Criée aux Fruits

Rue de Maastricht 100, B - 4600 VISE
Tel. 04/379 13 32 - Fax 04/379 87 05

afd. Fernelmont

Tel. 081/83 04 20

afd. Koelcomplex Tivoli

Tel. 012/67 02 37

Veiling Hoogstraten

Voorzitter, D. Van den Plas - *Directeur*, G. Opdekamp
Loenhoutseweg 59, B - 2320 HOOGSTRATEN
Tel. 03/340 02 11 - Fax 03/314 78 44
E-mail info@in-co.be
www.veilinghoogstraten.be

Toestand op 31 december 2013

4. BESTUURSORGANEN

4.1. Bestuurscomité - Raad van Bestuur

Samenstelling Raad van Bestuur op 31.12.2013:

Bestuurscomité

R. Demaré, Voorzitter
L. Baestaens, Ondervoorzitter
E. Champagne, Ondervoorzitter
P. Appeltans, Algemeen secretaris

Leden

D. Bertels
G. Callebaut
J. Craemers
M. De Moor
C. De Pooter
P. Demyttenaere
P.E. Demyttenaere
F. Fontaine
J. Janssens
F. Lowette
G. Opdekamp
L. Van den Bosch
D. Van den Plas
I. Van Wonterghem
L. Vanoirbeek
P. Vrancken

De vergaderingen van de Raad van Bestuur werden gehouden op de volgende data: 29 januari, 12 maart, 23 april, 24 juni, 3 september, 22 oktober en 10 december.

4.2. Algemene Vergadering

Limburgse Tuinbouwveiling, Herk-de-Stad, 27 maart 2013

1. Begroeting

Om 15u45 verwelkomt voorzitter Demaré alle aanwezige leden. Zij stelt vast dat de vergadering op regelmatige wijze bijeen werd geroepen en dat 6 van de 7 A-leden met 52 van de 53 stemmen aanwezig zijn, dat het enige B-lid aanwezig is met 6 van de 6 stemmen, dat 2 van de 2 C-leden met 2 van de 2 stemmen aanwezig zijn en dat tenslotte, 17 van de 21 D-leden met evenveel stemmen aanwezig zijn.

2. Samenstelling bureau

De voorzitter stelt dat er voldaan is aan alle statutaire verplichtingen en stelt het bureau samen: de heer Appeltans, secretaris, de heren Baestaens en Champagne, stemopnemers.

3. Algemene Vergadering VBT d.d. 21 maart 2012

De notulen worden zonder bemerkingen goedgekeurd.

4. Balans en resultatenrekening VBT 2012

De heer Appeltans geeft toelichting bij de rekening en de heer Depoorter, extern accountant SBB, bij de balans. Na toelichting van de rekening VBT wordt de jaarrekening met een balanstotaal van € 933.756,76 goedgekeurd, alsmede de resultatenrekening met een negatief saldo van € 60.996,41. De vergadering stelt vast dat er een voorziening van € 7.000 werd aangelegd voor de gerechtskosten betreffende het BTW-dossier. Het negatief resultaat wordt ten laste genomen van het overgedragen resultaat.

5. Begroting VBT 2013

Na de toelichting door de heer Appeltans wordt de begroting 2013 goedgekeurd. De begroting vertoont een overschot van € 5.749.

6. Décharge

De vergadering verleent décharge aan de bestuurders.

7. Statutenwijziging

De heer Appeltans geeft toelichting bij de wijzigingen van de statuten. De vergadering keurt de toevoegingen goed.

8. Statutaire aangelegenheden

- De vergadering neemt kennis van het lidmaatschap categorie a van BelOrta.
- De vergadering neemt kennis van het lidmaatschap categorie d van Leo Baestaens, Chris De Pooter en Filip Fontaine.
- De vergadering benoemt als bestuurder tot 2018: Leo Baestaens en Filip Fontaine.
- De vergadering benoemt als bestuurder tot de algemene vergadering van 2014: Guy Callebaut en Chris De Pooter.
- De vergadering verlengt het mandaat als waarnemend bestuurder van Dirk Bertels, Paul Emiel Demyttenaere en Leopold Van den Bosch tot 2014.
- De vergadering benoemt als bestuurder tot 2018: Ingeborg Van Wonterghem.
- De vergadering keurt een benodigd budget van € 490.000 goed voor de basiswerking 2013.
- De vergadering delegeert de onderlinge verdeling van de globale ledenbijdrage aan de Raad van Bestuur.

9. Mededelingen

De secretaris stelt het activiteitenverslag 2012 voor.

De voorzitter dankt om 16u45 het secretariaat voor de goede organisatie en iedereen voor zijn aanwezigheid en sluit hiermee de vergadering.

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

5. WERKGROEPEN

De werkzaamheden van het VBT worden uitgevoerd op vraag van de leden-producentencoöperaties. Specifiek en technisch overleg vindt plaats in diverse werkgroepen. De frequentie en de inhoud van de werkgroepen worden op vraag van de leden of de Raad van Bestuur bepaald. De besprekingen worden gevoerd met het oog op het bereiken van een consensus tussen de aangesloten leden. De besluiten of adviezen van deze werkgroepen worden vervolgens op de Raad van Bestuur ter bekrachtiging voorgelegd.

Meer specifiek waren volgende werkgroepen actief in 2013: Voedselveiligheid-Milieubewuste Teelt (VV-MBT), GMO en Simultaan.

Aangezien niet alle leden actief zijn met simultaanverkoop, fungeert de werkgroep Simultaan autonoom. Ook de werkingskost en de inzet van het VBT-secretariaat voor het simultaan gebeuren worden apart en transparant aan de deelnemende leden doorgerekend.

In functie van de behoefte vinden regelmatig werkgroepen 'ad hoc' plaats.

Om overleg te faciliteren en te besparen op verplaatsingstijd beschikken het VBT en haar leden over een performant videoconferentiesysteem, als aanvulling op teleconferenties.

Veiling Borgloon

6. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN

Agentschap Landbouw en Visserij (ALV)

- Raadgevend Comité

Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)

- Gebruikersgroepen diverse onderzoeksprojecten

Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles (AREFLH)

- College van Producenten
- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

COMEOS

- Algemene Vergadering
- Commissie Duurzame Handel
- Commissie Voedingsbeleid

COPA-COGECA

- Werkgroep Groenten en Fruit

Departement Landbouw en Visserij (DLV)

- Geïntegreerde Productie Pitfruit (GIP) - Technisch Comité & Nationale Adviesraad (voorzitter)
- Gewasbescherming Kleine Teelten - Subgroepen Fruit, Glas- en Openluchtgroenten
- IPM - Adviesraad & Technische Werkgroepen Fruit, Glas- en Openluchtgroenten
- Stuurgroep EU-Schoolfruit
- Werkgroep Oogstramingen

Europese Commissie (EC)

- Adviesgroep Groenten & Fruit
- Expertgroep Appelen & Peren
- Expertgroep Tomaten

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)

- Raadgevend Comité

Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL)

- Adviesraad inzake Voedingsbeleid en Gebruik van andere Consumptieproducten
- Raad van het Plantenfonds

JAARVERSLAG 2013

Freshfel

- General Assembly
- Export Division
- Working Group on Promotion
- Working Group on Food Quality & Sustainability

GLOBALG.A.P.

- Board
- Technical Committee Crops
- Stakeholder Committees - Chain-of-Custody, Microbiological Contamination, GRASP, Producer Groups, Responsible Water Management
- Belgische Nationale Technische Werkgroep (voorzitter)
- Nationale Adviesraad (voorzitter)

GS1 Belgilux

Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Technisch Comité

Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)

- Bureau & Raad
- Commissie Landbouw

Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

Qualität und Sicherheit (QS)

- Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln (aandeelhouder)
- Fachbeirats Obst-Gemüse-Kartoffeln

Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)

Vegaplan

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Technische Werkgroep
- Werkgroep Communicatie
- Werkgroep Residubewaking
- Subwerkgroep Residubewaking Groenten en Fruit Versmarkt (coördinator)
- Werkgroep Duurzaamheid

Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT)

- Bureau, Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

VLAM

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Sectorgroep Groenten en Fruit
- Exportcel Groenten en Fruit

World Apple and Pear Association (WAPA)

Toestand op 31 december 2013

BelOrta - Afdeling Sint-Katelijne-Waver

Belgische Fruitveiling (BFV)

7. PRODUCTIE- EN MARKTOMSTANDIGHEDEN

De meeste groentesoorten kenden in 2013 een zeer wisselvallig seizoen door de sterk variërende weersomstandigheden. Het weer heeft immers een bepalende impact op zowel de productie als de consumptie, en dit zowel op nationaal als op internationaal niveau.

De eerste maanden van het jaar waren koud en nat, waardoor de groei en de vruchtzetting in de serres vertraagden en de aanvoer van grote volumes werd afgeremd. Ook in het buitenland waren tijdens de eerste maanden de weersomstandigheden slecht. Vanuit Zuid-Europa kon niet volop geëxporteerd worden en in de ons omringende landen werd de oogst uitgesteld. Gezien grote oogstvolumes uitbleven, werden voor de meeste glasgroenten behoorlijke prijzen genoteerd. Ook voor vollegrondsgroenten lag het oogstrendement laag en bleef de aanvoer van grote volumes uit, wat zorgde voor een zeer gunstige prijsvorming.

De strenge winter zette zich echter verder in koele voorjaarsmaanden. In maart werden zelfs nog extreem lage temperaturen en vorst genoteerd. De slechte lente onderdrukte de groei en had een abnormaal late start van het seizoen tot gevolg. Ook in andere delen van Europa was er geen groot aanbod, hetgeen in de maanden april en mei resulteerde in aanvaardbare prijzen voor glasgroenten. Deze slechte klimatologische omstandigheden waren uiteraard niet bevorderlijk voor de vraag naar glasgroenten en leidden tot een verminderde consumptie, waardoor de prijsvorming vanaf eind mei onder druk kwam te staan. De prijzen van vollegrondsgroenten werden echter wel positief beïnvloed door de geringere aanvoer en de blijvende vraag omwille van de winterse kou. Er was evenwel geen sprake van een inhaalbeweging in eventueel opgelopen vorstschade en groeiachterstand waardoor de normale aanvoer uit vollegrond uitbleef.

De eerste zomerse weersomstandigheden zorgden voor een grotere vraag naar glasgroenten, maar ook voor een fors hogere productie. Deze hogere aanvoer was echter voor sommige producten (tomaten) de start van een zeer moeilijke prijsvorming. Doorheen gans Europa werden grote volumes geproduceerd, waardoor onze exportbestemmingen zichzelf konden voorzien of bevoorraden werden door tal van andere Europese regio's. Voor andere producten bleef de verhouding tussen vraag

en aanbod echter wel in evenwicht en werden behoorlijke of zelfs hogere prijzen genoteerd ten gevolge van externe factoren zoals de areaaldaling in Nederland voor paprika, het lager areaal en de teeltwisselingen tijdens die periode van komkommer, en het zware weer en bijgevolg de moeilijkere teelt- en oogstomstandigheden in de buitenlandse productielanden voor sla.

De zomermaanden werden gekenmerkt door stabiel zomerweer wat het verbruik van rauwkostgroenten stimuleert en de prijzen op niveau hield.

Na de zomerperiode stonden de prijzen van deze groenten echter meer onder druk door de eerste leveringen vanuit Zuid-Europa.

Het warme, droge zomerweer resulteerde bij openluchtgroenten in een groeiachterstand, waardoor in september minder werd aangevoerd met matige prijzen tot gevolg.

In het najaar waren de weersomstandigheden bijzonder mild, met regelmatig wat neerslag en eerder uitzonderlijk hoge temperaturen. Dit zorgde voor een sterke groei van de meeste najaarsteelten, compenserend voor de eerder opgelopen vertragingen. De uitgestelde oogst leidde in oktober tot aanvoerpieken waarbij de prijzen opnieuw onderuit gingen.

Ook in de fruitteelt werd de productie en de prijsvorming beïnvloed door de weersomstandigheden en de internationale marktsituatie.

De appelmarkt kende doorheen 2013 een zeer wisselvallig verloop. Maar in het algemeen werden tijdens de eerste jaarhelft (oogst 2012/2013) minder appels verhandeld tegen een betere middenprijs. Dit was voornamelijk te wijten aan de betere prijsvorming voor het industriefruit en aan de vlotte afzet van tafelappelen op zowel de nationale als de Europese markten.

In het eerste deel van de bloei was het weer gunstig en was er een goede fruitzetting. Het tweede deel van de bloei en de daaropvolgende periode werd echter gekenmerkt door koude en regen met een slechte fruitzetting van rassen en percelen met een latere bloei tot gevolg. Deze slechte weersomstandigheden hielden aan tot einde juni en veroorzaakten een overvloedige rui voor de meeste rassen. De appelproductie voor het seizoen

2013/2014 werd uiteindelijk 4% groter geraamd dan deze van het seizoen 2012/2013 en 25% kleiner dan de oogst van 2011/2012, terwijl de belangrijkste Europese appelproducenten een goede appeloogst verwachtten. Een correcte prijsvorming aan het seizoen einde en een totaal lege appelmarkt in augustus resulteerden in een zeer goede prijsvorming bij de seizoenstart in september. Wel waren er heel wat dikke maten, die traditioneel moeilijker gecommercialiseerd geraken. Voor goede marktpartijen bleven er echter afzetmogelijkheden. Gemiddeld genomen lag de prijs van appels in het laatste kwartaal lager dan in dezelfde periode van 2012.

De perenmarkt kende in 2013 een extreem positieve ontwikkeling van januari tot en met juni. Er werden uitstekende prijzen genoteerd, uiteraard slechts voor de beperkt beschikbare volumes. Vanaf april was er Europees weinig stock voorhanden en werden meer peren van overzee geïmporteerd, weliswaar zonder impact op de gunstige Europese prijsvorming. Er heerste een duidelijk tekort aan peren op de Europese en wereldmarkt met sterke prijsstijgingen tot gevolg.

Gezien de bevorderlijke weersomstandigheden tijdens de bloei, was er een goede fruitzetting voor alle rassen. Het koude, regenachtige en donkere weer dat hierop volgde, zorgde echter voor een sterke rui en een vertraging van het seizoenbegin van 10 tot 14 dagen. Vandaar dat in augustus de nieuwe perenoogst eerder klein werd geraamd (ruim 8% meer dan in seizoen 2012/2013, maar ruim 13% minder dan in seizoen 2011/2012), in tegenstelling tot gans Europa dat een grotere oogst verwachtte. Door de goede weersomstandigheden in september begon de diktemaat toe te nemen, maar de opgelopen achterstand kon slechts gedeeltelijk goed gemaakt worden. Zowel de Belgische als de Europese perenoogst viel dan ook veel groter uit dan verwacht - voor België zelfs 3% meer dan in seizoen 2011/2012. Vanaf november kwam de prijs enorm onder druk te staan door het gigantische aanbod peren op de markt. Ook werden heel wat telers verrast door de omvang van hun oogst en kwamen er ook te laat geplukte peren op de vloer, die slechts een beperkte houdbaarheid kenden.

Het aardbeienseizoen begon zeer hoopvol, maar het succes was doorheen het jaar zeer sterk bedrijfs- en teeltwijzeafhankelijk. Doordat de productie laat op gang kwam ten gevolge van het donkere voorjaar, volgde het aanbod perfect de vraag. De kwaliteit en de houdbaarheid bleven op niveau en goede prijzen werden genoteerd. Tijdens de zomermaanden zorgden de weersomstandigheden voor aanvoerpieken met een lage

prijsvorming tot gevolg. De productie van aardbeien viel eind augustus stil en de prijzen trokken weer aan. Maar vanaf de tweede week van september veroorzaakten de slechte weersomstandigheden (grote hoeveelheden neerslag, te hoge nachttemperaturen en voortdurend te hoge luchtvochtigheid) kwaliteitsproblemen bij de vollegrondsaardbeien in openlucht en bij de aardbeien onder bescherming. Hierdoor kwam de teelt van vollegrondsaardbeien vroegtijdig ten einde en kampte de teelt van aardbeien onder bescherming dagelijks met een te groot aanbod waardoor de prijsvorming zwaar onderuit ging. In het najaar richt de verkoop van aardbeien zich eerder op de export, omdat er in die periode traditioneel minder vraag is vanuit het binnenland. Toen de glasteelt van aardbeien van start ging, steeg de aanvoer fors. Teveel product kwam op de markt (ook vanuit Nederland) en de prijs zakte terug. Pas vanaf de tweede week van december kwam een opleving in de verkoop.

Ondanks de algemeen lagere middenprijs van houtig kleinfruit in 2013, kon de verhoogde aanvoer (+23%) een omzetstijging van bijna 15% bewerkstelligen.

De kersen- en kriekeoogst was in 2013 kwalitatief zeer goed door de gunstige weersomstandigheden in de zomer. Ondanks de sterke invloed van het slechte voorjaarsweer lag de aanvoer van kersen 54% hoger en die van krieke 111% hoger dan in 2012. Dit resulteerde voor beide soorten in een omzetstijging van 35%.

8. OMZET VBT-VEILINGEN

In 2013 bedroeg de omzet van alle bij het VBT aangesloten veilingen samen € 800,6 miljoen, een lichte stijging van 1% ten opzichte van 2012. Ten opzichte van 2011 betekent dit een omzetstijging van 17%, waarbij weliswaar dient opgemerkt te worden dat 2011 gekenmerkt werd door de EHEC-crisis.

Voor 2013 kan er geen algemeen beeld gevormd worden wat betreft de omzet van de groenteveilingen. De prijsvorming in de groentesector was zeer wisselvallig naargelang de teelt, waardoor niet alle groenteveilingen een omzetstijging ten opzichte van 2012 konden realiseren.

De fruitveilingen daarentegen, noteerden een aanzienlijke omzetverhoging in 2013 in vergelijking met 2012. Het hardfruit kende prijsmatig een topjaar. Het zachtfruit werd gekenmerkt door een zeer wisselend prijsverloop. Voor aardbeien was het een grillig jaar, maar kon er algemeen toch een omzetstijging gerealiseerd worden. Het houtig kleinfruit noteerde veel lagere middenprijzen, maar sloot 2013 af met een omzetstijging dankzij de grotere volumes.

Tabel 1: Omzet VBT-veilingen per deelsector - 2008-2013

€ 1.000	Groenten	Fruit	Totale omzet
2008	446.662	342.421	789.083
2009	444.218	236.609	680.826
2010	535.752	339.756	875.508
2011*	408.403	277.093	685.496
2012	522.809	269.338	792.147
2013	501.231	299.400	800.631

* Vanaf 01.01.2011 werd de omzet van Veiling Haspengouw niet meer opgenomen
Vanaf 15.11.2011 werd de omzet van de gefusioneerde coöperatie Coöbra opgenomen

Op 1 januari 2013 fuseerden de Mechelse Veilingen en Coöbra tot **BelOrta**. BelOrta realiseerde in 2013 een omzet van € 287,8 miljoen. Wanneer dit cijfer vergeleken wordt met de som van de omzet van de afzonderlijke coöperaties in 2012, duidt dit op een omzetsdaling van ruim 6%. Enerzijds is dit te wijten aan de moeilijke afzetmogelijkheden van hun belangrijkste product, tomaten, omwille van de grote volumes in gans Europa en de concurrentie uit goedkoper producerende landen. Anderzijds viel ook de witlofomzet tegen door een dermate goed gelukte oogst van witlofwortels (herfst 2012), met een groot aanbod tot gevolg in alle witlof-producerende landen.

Veiling Hoogstraten sloot 2013 af met een omzet die € 167,4 miljoen bedroeg - dat is een stijging van 6% ten opzichte van 2012 en van ruim 16% ten opzichte van 2011. Zowel de groenten als de aardbeien wisten algemeen een betere omzet te realiseren in 2013. De aardbeienomzet steeg met ruim 8% ten opzichte van 2012 en ruim 4% ten opzichte van 2011, maar was zeer variabel van teler tot teler. De groenten draaiden een omzet die 3% hoger lag dan in 2012 en 24% hoger dan in het EHEC-jaar 2011.

De omzet van de **REO Veiling** bedroeg € 157,1 miljoen in 2013 en was hiermee gelijkaardig aan deze van 2012, maar lag 20% hoger dan in 2011. De weersomstandigheden waren het belangrijkste product binnen de veiling, prei, zeer gunstig gezind in de eerste jaarhelft. Ondanks de aanvoerdaling en de mindere prijzen in het najaar kende prei een omzetverhoging van bijna 24% ten opzichte van 2012. De prijsvorming van serresla, tomaten en witloof waren in 2013 echter minder gunstig dan in 2012.

De **Belgische Fruitveiling** realiseerde in 2013 een omzet van € 111,4 miljoen en steeg hiermee ruim 10% ten opzichte van 2012 en 6% ten opzichte van 2011. Deze omzetstijging is hoofdzakelijk te wijten aan de zeer gunstige prijzen van peren gedurende de eerste jaarhelft en de correcte prijsvorming van appels aan het seizoeneinde (oogst 2012/2013) en bij de seizoenstart (oogst 2013/2014).

De omzet van **Veiling Borgloon** steeg in 2013 tot € 68,2 miljoen wat een toename van 16% betekent ten opzichte van 2012 en van ruim 18% ten opzichte van 2011. De gemiddeld hogere middenprijzen voor hardfruit en aardbeien liggen hiervan aan de basis. Veiling Borgloon is de grootste veiling voor houtig kleinfruit. De omzet van houtig kleinfruit, 16% van de totale omzet, steeg in 2013 met ruim 14% ten opzichte van 2012.

De **Limburgse Tuinbouwveiling** sloot 2013 af met een omzet van € 7,5 miljoen - dit is 20% lager dan in 2012 en 22% lager dan in 2011. Deze omzetsdaling is hoofdzakelijk te wijten aan het lager verhandelde volume van zowel groenten (-12%) als fruit (-38%) in vergelijking met 2012. Voor groenten (9% van de totale omzet) werd een omzetvermindering van ruim 18% genoteerd; voor fruit was dit ruim 20%.

De omzet van de Waalse aardbeivenveiling **Criée de Wépion** bedroeg € 1,1 miljoen in 2013 en lag hiermee 15% lager dan in 2012.

Naast de klassieke veilingen is ook **Ingro**, een producentenorganisatie voor industriegroentetelers, lid van het VBT. Ingro sloot 2013 af met een Waarde Verkochte Productie van € 93 miljoen, een stijging van ruim 21% ten opzichte van 2012. Deze toename kan verklaard worden door de betere contractprijzen en door de hogere aanvoer

ten gevolge van enerzijds de opgeschoven najaarsteelten van 2012 en anderzijds de ideale groeiomstandigheden in 2013. De 1.100 actieve leden leverden in totaal 458,2 miljoen kg industriegroenten, waarvan de belangrijkste producten bloemkool, wortelen, spruitkool, spinazie, bonen en prei zijn.

Gegevens over de koepelorganisaties (Unies van ProducentenOrganisaties) **Fruitbiz** en **Lava** worden niet afzonderlijk gerapporteerd.

Tabel 2: Omzet VBT-veilingen per deelsector - 2013

€	Groenten	Fruit	Totale omzet
BelOrta	272.885.598	14.950.118	287.835.716
BFV	683.254	110.740.651	111.423.906
Criée de Wépion	0	1.141.750	1.141.750
LTV	686.355	6.826.397	7.512.752
REO Veiling	142.554.735	14.510.843	157.065.578
Veiling Borgloon	0	68.216.584	68.216.584
Veiling Hoogstraten	84.421.451	83.013.476	167.434.927
Totaal	501.231.394	299.399.819	800.631.213

Tabel 3: Omzet VBT-veilingen - 2012 & 2013

€	2012	2013	2013/2012 %
BelOrta *	-	287.835.716	-6,6
BFV	100.767.897	111.423.906	+10,6
Coöbra	97.588.689	-	-
Criée de Wépion	1.344.585	1.141.750	-15,1
LTV	9.442.696	7.512.752	-20,4
Mechelse Veilingen	210.543.573	-	-
REO Veiling	155.766.148	157.065.578	+0,8
Veiling Borgloon	58.756.546	68.216.584	+16,1
Veiling Hoogstraten	157.936.572	167.434.927	+6,0
Totaal	792.146.707	800.631.213	+1,1

* Vanaf 01.01.2013 werden de gegevens van de gefusioneerde coöperatie BelOrta (Mechelse Veilingen + Coöbra) opgenomen

9. AANVOER, PRIJS EN OMZET VBT-PRODUCTEN

Onderstaande tabel geeft de aanvoer, de gemiddelde prijs en de omzet van de belangrijkste VBT-producten weer. Deze tabel is het resultaat van gegevens die tot stand zijn gekomen doorheen het ganse kalenderjaar en die fluctuaties kenden in prijs en aanvoer. Kenmerkend voor de groente- en fruitsector speelden ook in 2013 de klimatologische omstandigheden een uiterst belangrijke rol in de productie, de aanvoer en de prijsvorming.

Wat betreft de belangrijkste groentesoorten was er in het algemeen een omzetverlies van ruim 4%.

Voor zowel tomaten als witloof was 2013 een desastreus jaar. In 2013 werden beide producten ongeveer 5% meer aangevoerd dan in 2012, maar gezien de zeer lage middenprijs (-22%), kenden tomaten en witloof een omzetverlies in 2013 van ongeveer 18%.

Voor tomaten werden slechts van maart tot eind mei normale prijzen genoteerd. Ten gevolge van de hogere aanvoer vanaf juni, zowel nationaal als internationaal, stortte de markt in. De export naar het oosten stakte en de Russische Federatie fungeerde als prijsbepaler. Gedurende de zomermaanden en tijdens het najaar bleef de productie op een hoog niveau met zeer slechte prijzen tot gevolg. Enkel in de aanloop naar Kerstmis trokken de prijzen aan.

Voor witloof was er een relatief hoog aanbod door de geslaagde oogst van witloofwortels in heel Europa in 2012, met slechte prijzen tot gevolg. De prijs kende in de maand mei een korte heropleving door het teruglopen van de productie in Frankrijk. De zomermaanden met een

traditioneel laag verbruik hebben een afnemend aanbod nodig om de prijs op niveau te houden. Maar doordat de productie gewoon vlot kon blijven doorgaan en het aanbod constant hoog bleef, lagen de witloofprijzen ook in de zomer dramatisch laag. In het najaar konden de prijzen zich herstellen, omdat de aanvoervolumes genormaliseerd waren en de vraag hoger was.

In 2013 werd een beperkt lager volume kropsla aangevoerd dan in 2012. De middenprijs daarentegen, daalde met ruim 18% ten opzichte van 2012 wat resulteerde in een omzetverlies van 19%. De prijzen van serresla waren niet hoog, maar ook niet extreem laag. De aanbodtoename in april zorgt traditioneel voor een dip en ook oktober was een opvallend zwakke maand. Kropsla ondervindt steeds meer concurrentie van alternatieve slasoorten.

De aanvoer van gele en rode paprika daalde in 2013 met respectievelijk 7% en 13% ten opzichte van 2012. Groene paprika kende een aanvoerstijging van ruim 19%. De prijzen lagen voor alle kleuren aanzienlijk hoger dan in 2012, waardoor een omzetstijging van bijna 20% kon genoteerd worden. Paprika noteerde dus behoorlijke tot goede prijzen, met uitzondering van de laatste oogstmaanden door toedoen van Zuid-Europese aanvoer.

Globaal kende prei in 2013 een omzetstijging van 24% ten opzichte van 2012, terwijl de aanvoer daalde met 9%. Gezien het aanbod nooit overdreven groot was en

bovendien gepaard ging met een goede internationale vraag, waren de prijzen tijdens de eerste jaarhelft zeer gunstig. In het najaar lagen de prijzen echter heel wat lager dan eind 2012.

Ook komkommer werd in 2013 minder aangevoerd (-7%) tegenover in 2012, maar noteerde een betere gemiddelde prijs met een omzetsijging van ruim 5% tot gevolg. De behoorlijke prijzen van komkommer kwamen in het najaar onder druk te staan onder invloed van de import uit Zuid-Europa.

In tegenstelling tot de situatie bij paprika, prei en komkommers, kon de betere middenprijs van vollegrondbloemkolen de lagere aanvoer (-11%) niet rechttrekken en werd 2013 afgesloten met een omzetsdaling van ruim 4% ten opzichte van 2012. De eerste vollegrondbloemkolen werden verhandeld tegen topprijzen. Ten gevolge van de warmere weersomstandigheden vanaf juni en het grotere aanbod, werden normale seizoenprijzen genoteerd. Het warme,

droge zomerweer stimuleert het verbruik van koolsoorten echter niet. De oogsten stegen en de consumptie daalde met een zwakke prijsvorming tot gevolg die zich niet herstelde in het najaar.

Zoals reeds aangehaald, was 2013 een wisselvallig jaar voor de aardbeiteelt, zeer variabel van regio tot regio en van teler tot teler. In het algemeen steeg de middenprijs met bijna 17% ten opzichte van 2012, waardoor ondanks de verminderde aanvoer (-5%) een omzetsijging van 10% gerealiseerd werd in 2013.

De aanvoer van peren lag in 2013 ruim 17% lager dan in 2012, terwijl de gemiddelde prijs berekend over het ganse jaar hoger lag. Dit resulteerde in een omzetsijging van 10% ten opzichte van 2012.

Ook appels werden in 2013 ruim 8% minder aangevoerd dan in 2012. Dankzij de betere middenprijs (+17%) kon 2013 afgesloten worden met een omzetsijging van 6%.

Tabel 4: Aanvoer, prijs en omzet belangrijkste producten VBT-veilingen - 2012 & 2013

	2012			2013		
	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €
Aardbeien (kg)	48.669.758	2,419	117.732.145	46.024.804	2,823	129.928.022
Appelen (kg)	125.540.515	0,421	52.852.557	114.822.149	0,488	56.033.209
Bloemkolen - vg (st)	11.328.004	0,660	7.476.483	10.122.133	0,706	7.146.226
Komkommers (st)	119.850.026	0,260	31.161.007	111.020.148	0,296	32.861.964
Kropsla - se+vg (st)	97.178.601	0,379	36.859.791	96.180.056	0,310	29.815.817
Paprika (kg)	33.574.342	1,108	37.200.371	32.733.934	1,357	44.419.948
Peren (kg)	155.151.194	0,528	81.919.830	128.219.938	0,704	90.266.836
Prei (kg)	61.982.931	0,507	31.425.346	56.334.353	0,690	38.870.704
Tomaten - los+tros (kg)	236.997.245	0,764	180.967.817	249.325.966	0,598	149.054.189
Witloof (kg)	51.746.351	1,021	52.833.024	54.218.551	0,795	43.103.748
Totaal Top 10			630.428.371			621.500.663

Tabel 5: Aanvoer belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen - 2004-2013

		2004	2005	2006	2007
Tomaten - los+tros	ton	213.436	206.026	206.704	200.094
Kropsla - se+vg	x 1.000 st	151.517	147.684	147.960	134.914
Paprika	ton	20.519	22.417	20.275	21.596
Prei	ton	65.850	63.420	59.706	61.076
Witloof	ton	44.891	46.897	46.646	48.355

* Vanaf 15.11.2011 werden de gegevens van de gefusioneerde coöperatie Coöbra opgenomen

Tabel 6: Omzet belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen - 2004-2013

		2004	2005	2006	2007
Tomaten - los+tros	x 1.000 €	129.879	163.376	167.224	162.076
Kropsla - se+vg	x 1.000 €	39.840	54.348	50.026	37.291
Paprika	x 1.000 €	26.654	21.453	28.952	30.666
Prei	x 1.000 €	17.713	21.309	39.466	21.010
Witloof	x 1.000 €	42.287	43.145	51.080	47.871

* Vanaf 15.11.2011 werd de omzet van de gefusioneerde coöperatie Coöbra opgenomen

Tabel 7: Aanvoer belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 2003/2004-2012/2013

		2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Appelen	ton	229.142	252.370	229.451	234.679
Peren	ton	145.172	185.581	176.307	202.282
		2004	2005	2006	2007
Aardbeien	ton	42.802	39.902	38.438	39.890

Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli

* Vanaf 01.01.2011 werden de gegevens van Veiling Haspengouw niet meer opgenomen

Tabel 8: Omzet belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 2003/2004-2012/2013

		2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Appelen	x 1.000 €	81.119	67.095	77.320	88.708
Peren	x 1.000 €	83.764	92.419	107.601	93.454
		2004	2005	2006	2007
Aardbeien	x 1.000 €	96.604	94.445	90.367	100.523

Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli

* Vanaf 01.01.2011 werden de gegevens van Veiling Haspengouw niet meer opgenomen

JAARVERSLAG 2013

2008	2009	2010	2011*	2012	2013
206.831	222.911	207.110	228.510	236.997	249.326
138.469	121.123	111.981	103.966	97.179	96.180
22.311	28.845	32.013	37.238	33.574	32.734
63.974	64.770	71.599	67.744	61.983	56.334
54.403	54.986	53.093	50.705	51.746	54.219

2008	2009	2010	2011*	2012	2013
161.126	132.447	184.078	119.221	180.968	149.054
41.239	35.005	46.889	22.497	36.860	29.816
29.405	24.143	36.623	37.983	37.200	44.420
25.909	38.603	46.826	24.997	31.425	38.871
43.359	45.253	57.553	49.488	52.833	43.104

2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011*	2011/2012	2012/2013
242.806	210.776	222.864	161.696	156.574	115.548
212.475	124.291	218.249	183.347	166.690	123.821
2008	2009	2010	2011*	2012	2013
36.770	39.738	43.636	44.880	48.670	46.025

2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011*	2011/2012	2012/2013
104.649	72.718	62.848	66.930	48.695	59.738
124.510	107.636	96.466	98.449	67.176	101.905
2008	2009	2010	2011*	2012	2013
101.743	101.610	125.672	122.388	117.732	129.928

10. WERKING - BELANGRIJKE DOSSIERS

10.1. VBT-database

Dagelijks verzamelt het VBT informatie over de hoeveelheden en de gerealiseerde verkoopprijzen voor groenten en fruit, aangevoerd op de aangesloten veilingen. Deze gegevens worden samengebracht in een speciaal daarvoor ontwikkelde database.

Aan de hand van deze basiscijfers verspreidt het VBT week-, maand- en jaarstatistieken aan de aangesloten veilingen. Bovendien beantwoordt het VBT specifieke statistische vragen van de veilingen die de aangeleverde gegevens communiceren aan hun telers.

Op aanvraag worden voor de marktspelers en de pers statistieken op maat geproduceerd om onder meer inzicht te verwerven in een bepaalde markt, een bepaald product, de samenhang tussen aanvoer en prijsvorming of de invloed van substitutieproducten.

De VBT-marktcijfers worden aangevuld met import- en exportgegevens. De productie- en marktstatistieken vormen de basisinformatie voor (transnationaal) overleg over inzichten in de verhouding van vraag en aanbod.

Informatie wordt steeds belangrijker in de groente- en fruitsector. De verzamelde data staan ten dienste van de VBT-leden en ter ondersteuning van de beleidsvoering

op korte en lange termijn. Naast het verzamelen van informatie is de verspreiding van enorm belang. De bedoeling van deze informatieverbreiding is de diverse actoren op de hoogte houden van de verschillende ontwikkelingen binnen de Belgische groente- en fruitsector.

La Criée de Wépion

10.2. Prognoses oogst en opvolging stocks

Jaarlijks wordt zowel voor groenten als fruit per teelt een berekening gemaakt van de arealen die in productie zijn. Deze areaalbepaling vormt het uitgangspunt van een productieraming per teelt, zowel in hoeveelheid als in waarde. Dit gebeurt respectievelijk door de werkgroep Oogstraming Groenten en de werkgroep Oogstraming Fruit.

Voor hardfruit (appelen en peren) kadert deze oefening in een mondiale (World Apple and Pear Association) en in een Europese dimensie (Prognosfruit). Voorafgaand vergadert de werkgroep Oogstraming Fruit, belegd door de Vlaamse overheid, om de Belgische oogstraming voor het seizoen te bepalen. Dit gebeurt op basis van

enquêtes afgenomen bij fruittelers, van gegevens afkomstig van de veilingen en van de landbouwtelling. Onder meer de Belgische Fruittelersorganisatie (BFO), het VBT, veilingafgevaardigden, de Boerenbond en het Nationaal Instituut voor Statistiek (NIS) zetelen in de vergadering.

Al deze binnen- en buitenlandse berekeningen (zowel Europese resultaten, als gegevens afkomstig van de Verenigde Staten en het zuidelijk halfrond) worden door het VBT geanalyseerd, verwerkt en gepubliceerd. Het aanbod kennen vormt een onmisbare informatiebron voor de VBT-leden.

Congres Prognosfruit

Het VBT berekent maandelijks de Belgische stocks op basis van twee verfijnde modellen. Het effectieve resultaat (stock 1ste dag van de maand) is het gemiddelde

van de twee modellen, getoetst aan de realiteit. Het VBT verspreidt de nationale stockgegevens in binnen- en buitenland en in ruil ontvangt het de evolutie van de hardfruitvoorraden in de Europese Unie en daarbuiten. Voor de nieuwe oogst wordt op 1 november de beginstock vastgelegd op basis van input van de Vlaamse overheid en het VBT. Deze gegevens worden verspreid aan de VBT-leden en gepubliceerd in de vakpers.

Voor groenten zetelt het VBT samen met veilingafgevaardigden, specialisten ter zake en andere marktspelers, in de werkgroep Oogstraming Groenten, die tweemaal per jaar door de Vlaamse overheid wordt belegd. Op basis van gegevens aangebracht door de veilingen en andere marktspelers en op basis van de VBT-aanvoercijfers en van de NIS-statistieken (mei- en september telling) worden de nationale arealen en productiecijfers voor groenten (glas-, openlucht- en industrieteelt) bepaald.

10.3. Redactie

In vaktijdschriften worden evoluties en marktontwikkelingen binnen de groente- en fruitsector belicht via statistieken, afgeleide grafieken en interpretatieve teksten. Het VBT heeft een wekelijkse rubriek in Boer & Tuinder en levert een trimestriële bijdrage aan Fruitteeltnieuws en Proeftuinnieuws.

10.4. Europees en internationaal overleg

De handel in groenten en fruit is een Europees en internationaal gebeuren. Voor het VBT is het dan ook belangrijk om vertegenwoordigd te zijn in diverse organisaties. Dit om rechtstreeks met partners en beleidsverantwoordelijken uit Europa, of zelfs de wereld, te kunnen overleggen. In dit opzicht participeert het VBT aan de werkgroep Groenten en Fruit van Copa-Cogeca (Europese landbouworganisaties en -coöperaties) en is het VBT lid van Freshfel, het overlegforum voor de actoren actief in de Europese groente- en fruitketen. Sinds enkele jaren is Vlaanderen als regio lid van AREFLH of 'l'Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles'. Deze organisatie heeft als doelstelling om de Europese groente- en fruitregio's samen te brengen, te verdedigen en te vertegenwoordigen. Het zwaartepunt van haar werking situeert zich in Zuid-Europa. Het VBT zorgt voor de vertegenwoordiging van Vlaanderen in het comité van de producenten en nam dan ook actief deel aan haar raden van bestuur (en algemene vergadering) op 15 maart en 26 juni, respectievelijk in Nantes en Barcelona. Rechtstreeks overleg met de Europese Commissie vindt plaats in het Adviescomité Groenten en Fruit en de Expertgroepen Apples & Pears en Tomatoes. Om Europese en internationale ontwikkelingen inzake hardfruit te kunnen volgen, tekende het VBT present op de meetings van de World Apple & Pear Association (WAPA) te Berlijn en Praag.

Uiteraard was het VBT begin februari aanwezig op Fruit Logistica te Berlijn, de jaarlijkse ontmoetingsplaats voor het internationale groente- en fruitgebeuren. Ook bracht de algemeen secretaris op 16 oktober een bezoek aan FruitAttraction te Madrid.

Vlaanderen is gekend als een belangrijke exportregio voor groenten en fruit. Naast de nabije Europese markten, is de Russische Federatie een belangrijke bestemming voor Belgische groenten, maar vooral voor fruit. In dit kader maakte de algemeen secretaris twee prospectiereizen naar de regio Moskou en de regio Krasnodar. Hierbij werden heel wat potentiële handelspartners bezocht en de nodige contacten gelegd, hetgeen eind mei resulteerde in een missie met een ruime delegatie vanuit de Belgische en Nederlandse afzetcoöperaties.

Begin juni leidde het VBT de Belgische deelname aan het wereldperencongres Interpera te General

Congres Interpera

Roca in Argentinië. Dit congres vormde een uitstekende gelegenheid tot overleg en netwerking met vertegenwoordigers van de belangrijkste perenproducerende landen van de wereld.

Het VBT was medeorganisator van de door Veiling Hoogstraten georganiseerde tweede editie van het International Strawberry Congress van 4 tot 6 september te Antwerpen. Dit congres was met meer dan 250 deelnemers, afkomstig van diverse landen en continenten, een promotionele voltrefeer. Daarnaast was er ruimte voor overleg met de belangrijkste actoren in het internationale aardbeiengebeuren.

International Strawberry Congress

Half september nam het VBT deel aan een overleg met de permanente EU-vertegenwoordiging in Moskou. Deze bijeenkomst, in de marge van World Food Moscow, was een uitstekende gelegenheid om een balans op te maken van de resterende knelpunten inzake de markttoegang tot de Russische Federatie. Het VBT was eind november ook spreker op het Taste of Europe-event te Peking ter promotie van de Belgische groente- en fruitsector.

Regelmatig was er inzake Europese belangenbehartiging nauwe samenwerking met collega-organisaties, zoals DPA uit Nederland, BVEO uit Duitsland en Felcoop uit Frankrijk. In het kader van de discussie over de toekomst van de Gemeenschappelijke MarktOrdering Groenten en Fruit werd regelmatig overlegd met collega-organisaties uit Italië (Alleanza Cooperative Italiane), Spanje (Cooperativas Agroalimentarias) en Portugal (Confagri).

10.5. Simultaanverkoop

Verkoopzaal

Traditioneel worden groenten en fruit op de veilingen verkocht via de klok. De directe confrontatie tussen vraag en aanbod bepaalt daarbij de prijs. Op vandaag varieert het belang van de verkoop via de klok naargelang de veiling en het product. Naast de klokverkoop is er bemiddelingsverkoop of termijnverkoop. Groenten en zachtfruit worden hoofdzakelijk via de klok verkocht, in hardfruit wordt er meer bemiddeld.

Het merendeel van de klokverkoop verloopt simultaan. Daarbij worden gelijktijdig dezelfde producten verkocht op onderling elektronisch verbonden veilingen. Afstemming tussen de veilingen is daarbij belangrijk - onder andere wat betreft kwaliteit, presentatie en verkoopvoorwaarden. Voor een koper is het mogelijk op een bepaald ogenblik het aanbod van verschillende veilingen te volgen. Dit kan van bij één van de aangesloten veilingen of vanop het eigen kantoor. De thuiskoop

laat een koper toe aankopen te doen op de veilingen via een eigen PC. Via een externe lijn is er verbinding met de centrale apparatuur, waarop ook de klokken van de simultaanverkoop zijn aangesloten. Op het moment dat er een transactie tot stand komt, is er audiocontact mogelijk tussen de koper en de veilingmeester. Er kan ook voorzien worden in continue voice, waarbij er een continue audioverbinding is tussen de PC van de koper en de aangesloten veilingen.

Het VBT is verantwoordelijk voor het administratief beheer van de simultaanverkoop en het thuiskoopsysteem, inclusief de continue audio. Daartoe beheert het VBT een algemeen kopersbestand waarin nationale en internationale klanten via een uniek nummer geïdentificeerd zijn bij alle veilingen. De VBT-werkgroep Simultaan beheert het simultaansysteem. In de loop van 2013 vergaderde deze werkgroep 12 maal.

In 2013 was er nog heel wat werk om, de reeds in 2011 gestarte ontwikkeling van het nieuwe thuiskoopsysteem 'Kopen op afstand', volledig te implementeren. Alle thuiskopers werden verzocht een nieuw contract te ondertekenen en ontvingen op basis daarvan de instructies om met het nieuwe systeem aan de slag te gaan. Bovendien nam de werkgroep Simultaan de beslissing om het aantal aanbodlocaties in het simultaansysteem te verruimen van acht naar zestien.

10.6. VLIF-steun

In het najaar van 2013 kwam de Vlaamse overheid naar buiten met voorstellen voor de invulling van de nieuwe Europese Plattelandsverordening, de zogenaamde PDPOIII-fiches. Een zestal maatregelen binnen PDPOIII richten zich op de doelgroepen landbouwers, groepen van landbouwers of bedrijven uit de agrovoedingssector die op één of andere manier willen investeren of innoveren. Uit deze fiches blijkt duidelijk dat de Vlaamse overheid naar een volledig nieuwe aanpak wil van het Vlaams Landbouw investeringsfonds (VLIF). Het klassieke open systeem waarbij quasi alle investeringen op het landbouwbedrijf op een bepaald percentage investeringssteun konden rekenen, wordt volledig herzien, grotendeels uit budgettaire noodzaak, maar ook omwille van Europese verplichtingen. Afzetcoöperaties in de sector groenten en fruit waren

sinds 2010 uitgesloten van dit systeem. In 2011 kregen zij éénmalig de mogelijkheid om via een oproep met gesloten enveloppe (twee miljoen euro) dossiers in te dienen. Het VBT heeft altijd bij de bevoegde Minister voor Landbouw, de heer Kris Peeters, aangedrongen om in het nieuwe concept opnieuw toegang te hebben tot een aantal mogelijkheden. De maatregel 'investeringssteun voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten' vermeldt dan ook specifiek tuinbouwcoöperaties voor afzet als mogelijke begunstigden. Na het nodige overleg verduidelijkte minister Kris Peeters aan het VBT dat ook de maatregel 'projectsteun voor innovaties in de landbouw' open staat voor coöperaties in de groente- en fruitsector. Deze nieuwe maatregelen worden van kracht in 2014.

10.7. Onderzoek

Het VBT is actief betrokken bij het invullen van de onderzoeknoden van de leden-producentencoöperaties. Het VBT ondersteunt bij het definiëren van onderzoeksthema's, het opvolgen van projecten en

het valoriseren van resultaten. Tevens voorziet het VBT, namens de individuele leden-producentencoöperaties, in cofinanciering.

REO Veiling

Veiling Hoogstraten

In 1997 was het VBT, samen met de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), medeoprichter van het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT). Het VBT participeert nog steeds actief in het VCBT waar onderzoeksoopdrachten worden uitgevoerd (zie ook hoofdstuk 13).

Er wordt ook met andere onderzoeksinstituten samengewerkt. Veelal resulteren de onderzoeksthema's in concrete projecten, gefinancierd door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). Om geïnteresseerde onderzoeksinstituten de kans te geven voorstellen grondig met de sector af te toetsen vooraleer deze in te dienen bij het IWT, werkt het VBT sinds 2008 met een specifieke evaluatieprocedure. De procedure voorziet in verschillende stappen van overleg. Concreet is er voor projecten die door het IWT worden goedgekeurd, naast de IWT-financiering, een sectorfinanciering door het VBT en/of (een deel van) de individuele leden-producentencoöperaties. Het VBT en/of de individuele leden zijn in de gebruikersgroepen vertegenwoordigd. Deze ondersteunen de onderzoekers in de uitvoering en de valorisatie van het project.

In 2013 nam het VBT via sectorfinanciering en vertegenwoordiging in gebruikersgroepen deel aan volgende IWT-landbouwtrajecten:

- IWT-070585 - Ontwikkeling van een kennisgebaseerd kwaliteitssysteem voor aardbei, uitgevoerd door KU Leuven, PCFruit, Proefcentrum Hoogstraten, Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen en VCBT;
- IWT-080527 - Systeembio-logische analyse van bruinverkleuring bij appel, uitgevoerd door KU Leuven, PCFruit en VCBT;
- IWT-090924 - Remote sensing als instrument voor bodemvocht-aansturing in peren- en appelboomgaarden: naar valorisatie van de ruimtelijke variatie, uitgevoerd door Bodemkundige Dienst van België, KU Leuven en PCFruit;
- IWT-110775 - Mycorrhizaschimmels in bodemecosystemen voor duurzame fruitteelt, uitgevoerd door PCFruit en KU Leuven Associatie;
- IWT-110778 - Naar een kennisgebaseerde bedrijfszekere duurzame beheersing van perenbladvlo in de perenteelt, uitgevoerd door PCFruit, Universiteit Antwerpen en Universiteit Gent;
- IWT-110790 - Verneveling van Biologische Controle Organismen (BCOs) in bewaar-ruimten voor bestrijding van vruchtrotschimmels, uitgevoerd door PCFruit, ILVO en KU Leuven;

- IWT-120745 - Energiezuinige koeling van groenten en fruit, uitgevoerd door VCBT en KU Leuven;
- IWT-120746 - Naar een kennisgebaseerde duurzame geïntegreerde beheersing van tripsen in aardbeien, uitgevoerd door PCFruit, Inagro, Proefcentrum Hoogstraten en Universiteit Gent.

Verder nam het VBT in 2013 deel aan volgende onderzoeksprojecten:

- Netwerken als katalysator voor innovatie in de land- en tuinbouwsector - IWT-onderzoek uitgevoerd door ILVO en Universiteit Gent: deelname gebruikersgroep;
- WaterQ - Invloed van de kwaliteit van het water gebruikt in de sector van de primaire plantaardige productie, meer bepaald voor de irrigatie, het wassen en het transport, op de blootstelling van de consumenten aan chemische en biologische verontreinigingen - onderzoek uitgevoerd door KU Leuven Associatie, Lessius Mechelen, PCFruit, Proefstation voor de Groenteteelt en Scientia Terrae, in opdracht van de FOD VVVL: deelname gebruikersgroep;
- Veg-i-Trade - internationaal onderzoek gecoördineerd door Universiteit Gent: deelname stakeholderoverleg.

10.8. Kwaliteitssystemen

Om te beantwoorden aan de vraag van de markt naar kwalitatief hoogstaande, gezonde en veilige groenten en fruit werken de producentencoöperaties en hun telers traditioneel volgens één of meerdere kwaliteitssystemen. Op het niveau van de producentencoöperaties gaat het om de relevante private kwaliteitsstandaarden van British Retail Consortium (BRC), International Food Standard (IFS) en Qualität und Sicherheit (QS), om de kwaliteitsborging via HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points) en ISO-normen (International Organization for Standardization) en om coöperatiespecifieke kwaliteitssystemen en -labels. De voorwaarden voor de processen en/of de producten op het niveau van de primaire productie - de telers - zitten vervat in onder meer Geïntegreerde Teelt Pitfruit en de standaarden van GLOBALG.A.P. en Vegaplan. Gestuurd vanuit de wetgeving over voedselveiligheid zijn ook de sectorgidsen autocontrole een aandachtspunt voor de sector.

Met betrekking tot de kwaliteitssystemen behartigt het VBT de belangen van de leden-producentencoöperaties en hun telers om te komen tot enerzijds relevante en anderzijds haalbare en betaalbare systemen. Afhankelijk van het systeem is het VBT betrokken op bestuurlijk en/of inhoudelijk of technisch vlak.

1. Autocontrole en sectorgidsen

De Europese General Food Law (EG 178/2002) en het KB Autocontrole (KB van 14.11.2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid) eisen dat elke operator in de voedselketen zijn verantwoordelijkheid opneemt ten aanzien van voedselveiligheid. Om te voldoen aan het KB Autocontrole kunnen de sectoren gidsen opstellen met een concrete invulling van de relevante wetgeving. Hoewel het volgen van de gids niet verplicht is, is een certificaat voor de gids gunstig voor de operator. De hoogte van de FAVV-heffing en de frequentie van de FAVV-inspecties worden verlaagd.

In januari 2007 heeft het FAVV de eerste versie van de Gids Autocontrole Aardappelen, Groenten, Fruit Handel en Verwerking (G-014) gevalideerd. Begin april 2010 volgde de tweede versie en in december 2012 de derde versie. De gids wordt beheerd door Belgapom, Fresh Trade Belgium en Vegebe en is van toepassing voor de VBT-leden.

De eerste versie van de Sectorgids Autocontrole voor de Primaire Plantaardige Productie (G-012) werd in juli 2006 door het FAVV gevalideerd. De eerste versie van de Sectorgids Autocontrole voor de Dierlijke productie (G-037) volgde in april 2008. Op aangeven van het FAVV werd daarna gewerkt aan de G-040 voor de gehele primaire productie, bestaande uit vier modules: plantaardige productie (A), ruwvoederproductie (B), dierlijke productie (C) en niet-eetbare tuinbouwproductie (D). Versie 1 van de G-040 werd door het FAVV gevalideerd op 20 juli 2012, versie 1.1 volgde op 14 november 2013. Alle landbouwbedrijven kunnen zich zo via één gids in orde stellen met het KB Autocontrole voor de totaliteit van hun productie.

De G-012 maakte oorspronkelijk integraal deel uit van de IKKB Standaard. De modules A en B uit de G-040 komen in de plaats van de G-012 en zijn eveneens volledig geïntegreerd in de IKKB of Vegaplan Standaard. Op die wijze kunnen de landbouwers gemakkelijk een combi-audit laten uitvoeren en hierdoor zowel aan de marktvoorwaarden beantwoorden als aan de wettelijk verplichte autocontrole voldoen.

2. Geïntegreerde teelt pitfruit

Geïntegreerde teelt pitfruit is een wettelijk systeem, gebaseerd op het KB van 22 januari 1996. De standaard omvat eisen voor de teelt van appels en peren. De belangrijkste doelstelling van de geïntegreerde teelt is zoveel mogelijk gebruik te maken van natuurlijke vijanden en teelttechnieken bij de bestrijding van schadelijke organismen.

Het VBT is lid van het technisch comité van de standaard, onder voorzitterschap van de Vlaamse overheid. Op vraag van de certificatie-instellingen is het VBT voorzitter en secretaris van de nationale adviesraad.

Eens de IPM-richtlijnen - conform de Europese wetgeving - begin 2014 van kracht worden, wordt de opheffing van dit wettelijk systeem verwacht (zie ook hoofdstuk 10.13).

3. Vegaplan - voorheen IKKB

De IKKB Standaard (Integraal Keten Kwaliteit Beheerssysteem) voor de Plantaardige Productie werd ontwikkeld door OVPG en Agrofront. De standaard omvat eisen voor de telers betreffende voedselveiligheid,

kwaliteit, milieu en traceerbaarheid. De vierde versie van de IKKB Standaard d.d. 13 juli 2012 liep parallel met de validatie van de eerste versie van de Sectorgids voor de Primaire Productie (G-040). De modules A (plantaardige productie) en B (ruwvoederproductie) van de G-040 zijn volledig in de IKKB Standaard geïntegreerd, waardoor de landbouwers een combi-audit kunnen laten uitvoeren. Versie 4.1 van de IKKB Standaard trad in werking op 3 december 2013. Op het Vegaplan-seminarie van 12 december 2013 werd de naamsverandering van IKKB-naar Vegaplan-standaarden aangekondigd.

Het OVPG (Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten) werd op 6 juli 2005 opgericht met als doel bij te dragen tot de uitbouw van voedselveiligheids- en kwaliteitsborgingssystemen in de keten van de plantaardige sector. Het VBT is lid van OVPG en neemt op bestuurlijk vlak deel aan het overleg.

Vegaplan staat in voor het beheer van de IKKB Standaard. Het VBT is één van de stichtende leden van Vegaplan. Ook hier neemt het VBT actief deel aan de verdere ontwikkelingen binnen Vegaplan, dit zowel op bestuurlijk als op technisch vlak. In 2013 werd door de Vegaplan-werkgroep Duurzaamheid vooral verder gewerkt aan het uitbouwen van de standaard in die richting. Samen met de IPM-richtlijnen zullen de duurzaamheidsvereisten deel uitmaken van de Vegaplan Standaard versie 1, die vanaf het voorjaar 2014 de IKKB Standaard versie 4.1 zal vervangen.

BelOrta - Afdeling Zellik

Eind 2007 werd door Vegaplan en het Duitse QS de wederzijdse erkenning bekrachtigd voor audits die worden uitgevoerd op producentenniveau voor groenten en fruit bestemd voor de versmarkt. In 2010 werden binnen de Vegaplan-werkgroep Residubewaking en in overleg met QS, systemen opgezet om ook betreffende residumonitoring te komen tot gelijkwaardigheid tussen Vegaplan en QS. Sinds februari 2011 is ook die gelijkwaardigheid en verdere wederzijdse erkenning een feit.

4. Qualität und Sicherheit (QS)

Door het grote belang van Duitsland als afzetmarkt voor Belgische groenten en fruit krijgt het Duitse kwaliteitssysteem QS de nodige aandacht van de VBT-leden. Het kwaliteitssysteem omvat verschillende schakels in de keten, waaronder primaire productie (telers) en groothandel (producentencoöperaties).

Sinds 31 juli 2008 is het VBT aandeelhouder van het Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln. Dit is één van de drie bedrijven in de QS-organisatie. Deze Fachgesellschaft laat zich in met bestuurlijke zaken, specifiek voor het kwaliteitssysteem van groenten, fruit en aardappelen. Reeds enkele jaren voordien was het VBT vertegenwoordigd in het Fachbeirats Obst-Gemüse-Kartoffeln. Deze adviesgroep, met vertegenwoordigers van productie en handel, zorgt voor de inhoud van en de controle op het QS-kwaliteitssysteem.

In 2013 ging op technisch gebied binnen QS de aandacht specifiek naar duurzaamheid. Er werd een vrijwillige add-on sociale module opgesteld door de Fachbeirats Obst-Gemüse-Kartoffeln. De module wordt eind 2014 geëvalueerd, na een testperiode bij alle schakels in de keten. Verder werd besloten tot het uitvoeren van een duurzaamheidsstudie. Het studietraject loopt eveneens tot eind 2014 en heeft tot doel hot spots te detecteren, zijnde elementen die specifiek aandacht vragen in het kader van duurzame ontwikkeling.

5. GLOBALG.A.P.

GLOBALG.A.P., eigendom van het Duitse FoodPlus, is een internationale standaard voor de primaire productie gebaseerd op de principes van de Goede Agrarische Praktijken (GAP). Sinds 2012 is de vierde versie van de standaard van toepassing. Fruit- en groentetelers moeten voldoen aan de eisen van drie modules - agrarisch bedrijf (All Farm Base), plantaardige productie (Crop Base) en fruit en groenten (Fruit & Vegetables).

GLOBALG.A.P. Tour 2013

Het VBT is lid van GLOBALG.A.P. sedert 2007. Reeds voorheen was het VBT vertegenwoordigd in de bestuursorganen, namelijk in de Board en in het Technical Committee Crops. Begin 2013, bij de verkiezing van de Board voor de periode 2013-2017, werd de vertegenwoordiger vanuit het VBT bevestigd en naderhand aangeduid als GLOBALG.A.P. Chairman. Sinds 2011 zijn voor een aantal dossiers Stakeholder Committees actief. Op vandaag neemt het VBT - in samenspraak met de leden - deel aan de Stakeholder Committees Chain-of-Custody, Microbiological Contamination, Producer Groups, Responsible Water Management en GRASP (Global Risk Assessment on Social Practices). Op deze manier heeft de sector zeggenschap in de discussies rond de vereisten van de standaard.

De Belgische Nationale Technische Werkgroep (BNTWG) is het aanspreekpunt voor GLOBALG.A.P. in België. Het VBT is voorzitter van de BNTWG. Begin 2012 werd de Belgische interpretatie bij de GLOBALG.A.P. Standaard versie 4, opgesteld door de BNTWG, goedgekeurd door GLOBALG.A.P.. In 2013 heeft de BNTWG de Belgische interpretatie herwerkt conform versie 4.0-2 van de standaard. Het document ligt ter goedkeuring voor bij GLOBALG.A.P.. Met de interpretatie en de begeleidende documenten worden aan de producenten concrete richtlijnen gegeven voor het beantwoorden aan de vereisten uit de standaard. De Belgische interpretatie houdt rekening met de Belgische wetgeving en sluit waar mogelijk aan bij de sectorguides G-040 en de Vegaplan Standaard. Op die manier is het voor telers mogelijk om aan de eisen uit verschillende systemen te voldoen mits één aangepaste registratie, documentatie en/of werkwijze. Bij de vrijwillige add-on sociale module GRASP

heeft het VBT een overzicht opgesteld met de Belgische invulling van de controlepunten via de relevante arbeids- en sociale wetgeving. Hierbij is het uitgangspunt van het VBT dat een specifiek GRASP-assessment in de lokale productieomstandigheden niet nodig is. De geldende wetgeving en de controle daarop zijn afdoende.

GLOBALG.A.P. heeft de traditie om diverse belanghebbenden eenmaal per jaar samen te brengen op één wereldwijde bijeenkomst. In 2013 heeft GLOBALG.A.P. gekozen voor een meer lokale aanpak en werden de nationale technische werkgroepen (NTWG's) aangezet om specifiek overleg te organiseren voor en met lokaal betrokkenen. De NTWG's van België en Nederland zijn ingegaan op de vraag en organiseerden een gezamenlijke Nederlandstalige conferentie op woensdag 20 november 2013 op Veiling Hoogstraten. De conferentie bood aan ruim 180 deelnemers - vertegenwoordigers uit primaire productie, toelevering, producentenorganisaties, handel, verwerkende industrie, retail en foodservice - de mogelijkheid om de actuele ontwikkelingen binnen GLOBALG.A.P. te vernemen en mee te discussiëren over de verdere inhoud van de standaarden.

Op vraag van de certificatie-instellingen is het VBT voorzitter en secretaris van de nationale adviesraad (NAR) voor GLOBALG.A.P.. Binnen de NAR, ingericht volgens de bepalingen van BELAC, wordt met betrokkenen uit de voedselketen, onder andere handel, verwerkende industrie, distributie en consumenten, overlegd over problemen die certificatie-instellingen ervaren bij de praktische controle op de standaard en over hun werking en procedures.

6. Specifieke kwaliteitssystemen en -labels

Sinds eind 2011 is het VBT houder van het collectief duurzaamheidskeurmerk Responsibly Fresh. Traditioneel is het VBT reeds houder van het collectief merk Milieubewuste Teelt (MBT) (groene boog, gele vlinder). Zoals in de benaming aangegeven, kan het MBT-merk enkel gebruikt worden voor groenten en fruit die op een milieuvriendelijke wijze worden geteeld. Waar MBT de nadruk legt op het milieu, gaat Responsibly Fresh ruimer en benadrukt het de drie pijlers van duurzaamheid - people, planet en profit (zie ook hoofdstuk 10.9).

Oorspronkelijk gestart als gemeenschappelijk merk binnen VBT Kistenpool, is het kwaliteitslabel Flandria sinds 1995 in beheer van Lava. De Flandria-producten worden gecommercialiseerd door de producentencoöperaties:

BelOrta, LTV, REO Veiling en Veiling Hoogstraten. Het Flandria-lastenboek omvat bepalingen voor teelt, conditionering, verpakking en sortering van verse groenten en fruit. Telers die hun producten willen leveren onder het Flandria-label moeten voldoen aan Vegaplan of GLOBALG.A.P., in aanvulling op de sectorgids autocontrole G-040. Specialiteiten, zoals roodloof en puntpaprika's, worden samengebracht in een duidelijk herkenbare groep en gecommmercialiseerd onder het Flandria Speciality Street-label. Sinds 2012 integreert Flandria het Responsibly Fresh duurzaamheidskeurmerk in het eigen merkbeeld.

10.9. Responsibly Fresh

Sinds de jaren negentig van vorige eeuw, is het VBT houder van het collectief merk Milieubewuste Teelt, met als figuratieve elementen 'groene boog' en 'gele vlinder'. Het MBT-merk kan gebruikt worden voor groenten en fruit die op een milieuvriendelijke wijze worden geteeld. Naar aanleiding van de verlenging van de registratie van het MBT-merk werd in 2009 het reglement op het gebruik en het toezicht van het merk geactualiseerd door het VBT. In 2010 werd de aanzet gegeven voor een aanpassing van het merkbeeld en de gebruiksvoorwaarden in het kader van duurzaamheid. Begin 2012 heeft dit geresulteerd in de lancering van Responsibly Fresh. Responsibly Fresh is een collectief keurmerk, dat door het VBT ter beschikking wordt gesteld van geïnteresseerde producentencoöperaties en hun leden-telers. Deze kunnen het merk gebruiken mits voldaan is aan de gestelde voorwaarden.

Duurzame ontwikkeling is een maatschappelijk thema dat de aandacht krijgt van het brede publiek, de economische operatoren en de beleidsmakers. Er wordt verwacht dat duurzaamheid een basisvoorwaarde wordt om toegang te hebben tot de markt. Rekening houdend met deze maatschappelijke ontwikkeling is de ecologische pijler van Milieubewuste Teelt te beperkt. Duurzaamheid is voor het VBT een multi-thematisch gegeven: ecologische, economische en sociale elementen moeten meegenomen worden om te komen tot duurzame ontwikkeling. Hierbij wordt verwezen naar de drie P's - people, planet, profit - als hoekstenen van sustainability. Zowel bij telers als producentencoöperaties zijn in het recente verleden al heel wat inspanningen geleverd. Niet alle operatoren en omstandigheden

Groenten en fruit van de telers aangesloten bij de VBT-producentencoöperaties kunnen verder onder diverse andere kwaliteitslabels en keurmerken gecommmercialiseerd worden, al dan niet in combinatie met Responsibly Fresh. Een aantal voorbeelden zijn: Truval (BFV), Bel'Oblita en Top (BelOrta), Frubel (LTV), Fine Fleur en Tomabel (REO Veiling), Eburon (Veiling Borgloon) en Hoogstraten Aardbeien (Veiling Hoogstraten).

kunnen echter onmiddellijk ten volle het gewenste duurzaamheidsniveau halen. Duurzaamheid is dan ook een evolutief gegeven, waarbij de lat geleidelijk aan hoger wordt gelegd en waarbij de deelnemers vooruitgang moeten nastreven.

In 2013 werden door het VBT twee parallelle sporen verder gezet. Enerzijds is binnen de bestaande kwaliteitssystemen - GLOBALG.A.P. en Vegaplan - een verhoogde aandacht gevraagd voor duurzaamheid. Het VBT wil via vertegenwoordiging in deze kwaliteitssystemen verder werken aan het inbrengen en uitbouwen van duurzaamheidscriteria in deze standaarden. Anderzijds wil het VBT met haar leden zelf verder streven naar duurzame ontwikkeling en deze inspanningen ook communiceren aan de buitenwereld, via Responsibly Fresh.

Er zijn drie voorwaarden tot het gebruik van het collectief duurzaamheidskeurmerk Responsibly Fresh.

Een eerste voorwaarde is dat de individuele telers beschikken over een geldig certificaat van een kwaliteitssysteem. Daarvoor komen in aanmerking: IKKB/Vegaplan, GLOBALG.A.P. en Geïntegreerde Teelt Pitfruit. Een tweede vereiste is dat de individuele coöperaties een charter duurzaam ondernemen onderschrijven, zoals aangeboden en gecontroleerd door externe instanties. Deze charters hebben drie eigenschappen. Ze vertrekken van een breed kader met thema's rond duurzaamheid, dat door de coöperaties concreet moet ingevuld worden met actiepunten. Het engagement moet jaarlijks hernieuwd worden. Het certificaat wordt verleend na een externe evaluatie.

Een derde voorwaarde is dat de coöperaties een collectief dossier opstellen voor de bij hen aangesloten telers. Het dossier omvat een lijst van duurzaamheidscriteria. De betrokkenen voeren een nulmeting uit en tonen progressie door middel van regelmatige updates. Daarbij is de concrete invulling van duurzame ontwikkeling grotendeels bedrijfsgebonden.

Door het VBT en de deelnemende leden werd in 2013 zowel intern als extern actief rond Responsibly Fresh verder gewerkt. Voor het collectief dossier werd overgestapt naar een elektronische vragenlijst. Deze werd eind 2013 ter beschikking gesteld aan de producenten. Begin 2014 zullen de resultaten gezamenlijk verwerkt worden. Naar aanleiding van Fruit Logistica werd op 6 februari 2013 terug een persbericht verspreid: 'Responsibly Fresh: één jaar later'. Responsibly Fresh werd toegelicht op onder meer het Fresh2013 Congress op 13 juni in Parijs, het International Strawberry Congress op 5 september in Antwerpen en het Vegaplan-seminarie op 12 december in Brussel.

Van bij de opstart is Responsibly Fresh gelinkt aan de productmerken van de coöperaties Belgische Fruitveiling, BelOrta, Limburgse Tuinbouwveiling, REO Veiling, Veiling Borgloon en Veiling Hoogstraten, en is het geïntegreerd in het Flandria-kwaliteitslabel.

10.10. Productmonitoring

Contaminaties van voedsel in het algemeen en residuen op groenten en fruit in het bijzonder staan continu in de kijker. Diverse actoren - overheden, NGO's, wetenschappers, commerciële ondernemingen en consumenten - geven hun visie op dit item. De producentencoöperaties en hun telers worden daarbij geconfronteerd met wettelijke eisen en bovenwettelijke bepalingen betreffende de aanwezigheid van residuen en contaminanten op groenten en fruit. In overleg met de leden-producentencoöperaties heeft het VBT blijvend aandacht voor dit item en worden de verwante dossiers opgevolgd. Het VBT werkt aan een overkoepelende aanpak van productmonitoring en -bewaking voor verse groenten en fruit. De gezamenlijke aanpak biedt een antwoord op eisen die gesteld worden door autocontrole, diverse kwaliteitssystemen en afnemers.

De productmonitoring kadert in het streven van de VBT-leden om continu kwaliteitsvolle verse groenten en fruit aan te bieden aan binnen- en buitenlandse kopers en consumenten. De productmonitoring houdt rekening met wettelijke vereisten, met bepalingen uit kwaliteitssystemen en met feedback van marktpartners.

De monitoring is een dynamisch gegeven, dat op regelmatige tijdstippen wordt geëvalueerd en bijgestuurd. Samengevat omvatten de monitoringplannen bepalingen voor bemonsteringsfrequentie, staalname, laboratoria en analysemethoden, correctieve acties inclusief de wettelijke meldingsplicht en registratie van analyseresultaten.

Het VBT coördineert het sectoraal monitoringplan voor residuen van gewasbeschermingsmiddelen. De sectorale risicoanalyse, de statistische opzet van het bemonsteringsplan en het synthetiseren van de resultaten gebeuren in samenwerking met KDT (zie ook hoofdstuk 15). Individuele producentencoöperaties kunnen opteren voor het sectoraal plan, dan wel een bedrijfsspecifiek plan uitwerken. De residumonitoring kadert in de kwaliteitssystemen van de leden-producentencoöperaties en wordt er extern gecontroleerd. De monitoringresultaten worden jaarlijks bilateraal tussen het FAVV en het VBT toegelicht. Het gaat daarbij zowel om de resultaten van de officiële controles van het FAVV, als om de resultaten van het sectoraal residumonitoringplan.

Naar aanleiding van de EHEC-besmettingen in Duitsland gaat sinds 2011 specifieke aandacht naar eisen voor kiemgroenten enerzijds en naar microbiologische monitoring anderzijds. De eisen voor kiemgroenten zijn ondertussen Europees bepaald en opgenomen in de Vegaplan Standaard. Sinds het voorjaar van 2012 is er drielandenoverleg over microbiologische monitoring, met vertegenwoordigers van productie, handel en kwaliteitssystemen uit België, Nederland en Duitsland. Het overleg wil komen tot een gezamenlijke

aanpak van deze monitoring voor verse groenten en fruit. In 2013 werden voorstellen van risicoanalyse en bemonsteringsplannen besproken. De voorstellen worden in de praktijk toegepast, onder meer door de VBT-leden in coördinatie met het VBT en KDT. Een eerste evaluatie volgt in 2014.

Verder wordt, gecoördineerd door KDT, voorzien in een sectoraal monitoringplan voor zware metalen.

10.11. Productcontaminatie

In 2013 hebben twee contaminanten geleid tot een verhoogde staat van paraatheid van de sector, veelvuldig overleg, talrijke bijkomende analyses en uiteindelijk bijkomende bepalingen voor de telers.

Begin 2013 was er de aanwezigheid van nicotine in paddenstoelen. Nicotine is een stof die spontaan voorkomt in bepaalde planten. Het is ook een insecticide dat sinds 2010 verboden is in Europa.

Onmiddellijk werd door het VBT overleg opgestart met de betrokken leden en het FAVV. Bovendien werd onderzoek aangevat naar de bron van de contaminatie. Op 22 februari 2013 volgde een spoedraadgeving van het Wetenschappelijk Comité van het FAVV. Daarin wordt gesteld: 'Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat een voorlopige actiegrens van 0,04 mg/kg, zijnde een waarde die overeenstemt met de voor wilde paddenstoelen vastgestelde voorlopige MRL, kan worden toegepast. Deze actiegrens garandeert de veiligheid van de consumenten.' Voor de bron van de contaminatie stelt het advies: 'De analyseresultaten van de verschillende matrices die in het kader van de teelt van paddenstoelen gebruikt worden, wijzen op een verontreiniging van de organische teeltsubstraten.' Geen enkel element werd gevonden dat wees op een mogelijk illegaal gebruik van nicotine in de teelt van paddenstoelen.

In de praktijk bleef en blijft de geldende norm echter 0,01 ppm, de analytische detectielimiet. Niettemin bracht het advies wat duidelijkheid naar de marktpartners toe. De alarmfase werd beëindigd. Alertheid bij de betrokken producenten en producentencoöperaties blijft uiteraard, evenals bijkomende onderzoeksactiviteiten.

Later in het voorjaar waren er de eerste meldingen van de aanwezigheid van perchloraat in groenten en fruit. Perchloraat is een competitieve inhibitor van de

jodiumopname door de schildklier. Dit leidt tot een daling in de beschikbare hoeveelheid jodium voor de synthese van schildklierhormonen. Perchloraat komt natuurlijk voor in het milieu in nitraat- en kaliumafzettingen. Perchloraat kan gevormd worden in de atmosfeer en neergeslagen worden in de bodem en het grondwater. Water, bodem en meststoffen worden beschouwd als potentiële bronnen van perchloraat-contaminatie in levensmiddelen.

Bij de eerste meldingen werd door de sector alweer onmiddellijk onderzoek opgestart. Meststoffen werden hier duidelijk aangewezen als bron van de contaminatie van bladgroenten. Er werden acties uitgewerkt om de contaminatie te beperken en te voorkomen. KDT heeft continu een 'Lijst met te gebruiken meststoffen in de groenteteelt' bijgewerkt, op basis van verklaringen door fabrikanten en leveranciers over de afwezigheid van perchloraat.

Op Europees niveau werd EFSA (European Food Safety Agency) gevraagd om wetenschappelijk advies uit te brengen over de risico's van perchloraat voor de volksgezondheid. Dit advies werd niet opgeleverd tegen de verwachte datum van eind december. Ondertussen werd gewerkt volgens de Europese tijdelijke actielimieten, ingesteld in juli. De limiet bedraagt 0,5 ppm voor alle levensmiddelen, inclusief groenten en fruit. Twee uitzonderingen zijn voorzien: een verlaagde limiet van 0,2 ppm voor spinazie, alsook citrusfruit, meloenen, pitfruit, tafeldruiven, wortel- en knolgewassen, en een verhoogde limiet van 1,0 ppm voor bladgroenten (exclusief spinazie), selder en verse kruiden uit beschermde teelten.

Op vraag van de Europese Commissie en het FAVV heeft de sector een bijkomende monitoring uitgevoerd op bladgroenten. De resultaten werden aan de overheid overgemaakt met het oog op het opstellen van definitieve actielimieten. De Europese bespreking daarvan wordt verwacht begin 2014, nadat het EFSA-advies beschikbaar is.

Ondertussen blijft ook hier verhoogde waakzaamheid bij producenten en producentencoöperaties. De nodige maatregelen worden blijvend voorzien om contaminatie te voorkomen of te beperken.

10.12. Export derde landen

Sinds enkele jaren heeft het item export naar derde landen een vaste plaats verworven in de VBT-activiteiten. De Belgische groente- en fruitsector is sterk exportgericht. Steeds meer worden daarbij nieuwe exportmarkten aangeboord, zowel binnen de EU als daarbuiten. Aangezien de Europese markt de laatste jaren evolueert naar een aanbodmarkt, met de nodige prijsdruk, zal voor specifieke producten blijvend nood zijn aan het zoeken van nieuwe afzetmarkten buiten de EU. In bepaalde van deze derde landen wordt de sector geconfronteerd met specifieke fytosanitaire eisen of residubepalingen. Ter ondersteuning van de leden, in nauwe samenwerking met de exporteurs, via Fresh Trade Belgium (FTB), en in continu overleg met het FAVV, wordt het item export naar derde landen opgevolgd. Waar nodig worden sectorale procedures opgesteld om te voldoen aan de eisen van specifieke exportmarkten buiten de EU.

Midden 2011 publiceerde het FAVV een omzendbrief 'betreffende de uitvoervoorwaarden om te voldoen aan de specifieke eisen van derde landen met betrekking tot de maximum residugehalten'. Vanaf 2 december 2013 is de derde versie van deze omzendbrief van toepassing. Door de omzendbrief kunnen specifieke eisen van derde landen met betrekking tot MRL's voor groenten en fruit geïntegreerd worden in het autocontrolesysteem van de exporteur. Het maakt het onder andere mogelijk om de Belgische sector te verdedigen tegen de sancties van sommige derde landen tegenover de hele sector omwille van non-conformiteiten aangetroffen bij een

individuele operator. De voorwaarde van een gevalideerd autocontrolesysteem met een specifieke monitoring stelt het FAVV in staat om alleen de uitvoer toe te staan van zendingen die voldoen aan de specifieke voorschriften van sommige derde landen. Het VBT heeft hier, samen met FTB, geijverd voor een werkbare invulling van de bepalingen voor de sector.

In 2013 werd specifiek gewerkt aan de exportdossiers:

- Groenten en fruit naar de Russische Federatie;
- Groenten en fruit naar Japan;
- Tomaten naar Canada;
- Peren naar Canada;
- Hardfruit naar de VS;
- Peren naar Vietnam.

1. Russische Federatie - groenten en fruit

Op 1 juli 2008 trad het 'Memorandum on the safety of plant products for human consumption exported from the European Community (EC) to the Russian Federation concerning pesticide residues, nitrates and nitrites', ondertekend door de Russische Federatie en de EU, in werking.

Het memorandum bepaalt dat alle zendingen moeten voorzien zijn van een 'pesticide usage statement' (PUS) - een overzicht van toegepaste gewasbeschermingsmiddelen tijdens teelt en opslag. Het VBT stelt geactualiseerde PUS's ter beschikking op vraag van de leden en de exporteurs.

Op 15 juni 2009 werd de Belgische uitvoer van peren

onderworpen aan de specifieke Russische eis van 'safety certificate'. Vanaf 1 maart 2010 gold dezelfde eis voor appels en wortelen. Het VBT en FTB hebben, in overleg met het FAVV en de laboratoria, procedures opgesteld om aan deze eis te voldoen. Eind 2011 zijn de Russische eisen teruggebracht en zijn safety certificates niet langer verplicht. Doch, in 2013 is deze maatregel nog steeds niet volledig in de praktijk omgezet. Leden van het VBT en FTB opteren er nog steeds voor om de zendingen, waar nodig, te voorzien van een certificaat, om zo problemen bij de grensovergang te voorkomen.

In overleg met het FAVV wordt sinds midden 2010 bij de producentencoöperaties en bij de exporteurs een specifieke monitoring export Russische Federatie toegepast. Deze wordt aangevuld met een monitoring door het FAVV. Regelmatig worden de resultaten gezamenlijk besproken.

Op 1 juli 2010 trad de douane-unie tussen de Russische Federatie, Wit-Rusland en Kazachstan in werking en werden de Russische residuvereisten nogmaals aangepast.

In 2013 is er verder overleg geweest tussen de EU en de Russische Federatie. De focus van het overleg heeft zich ondertussen duidelijk verlegd van residueisen naar fytosanitaire eisen. Ook dit dossier wordt door het VBT opgevolgd.

2. Japan - groenten en fruit

Het VBT en FTB hebben, in overleg met het FAVV, een sectorale procedure opgesteld, met focus op advies geven aan telers en op monitoring om te voldoen aan de specifieke Japanse residueisen. Naar aanleiding van hun bezoek aan het FAVV in september 2012, kon deze procedure uitgebreid aan een Japanse overheidsdelegatie worden toegelicht. Begin november 2012 ontving het FAVV het bericht van Japan dat de verscherpte controle op difenoconazole op prei werd opgeheven. Op 13 juni 2013 volgde echter het Japanse bericht van verscherpte importcontrole op Belgisch witloof als gevolg van hun vaststelling van een overschrijding voor thiabendazole.

3. Canada - tomaten

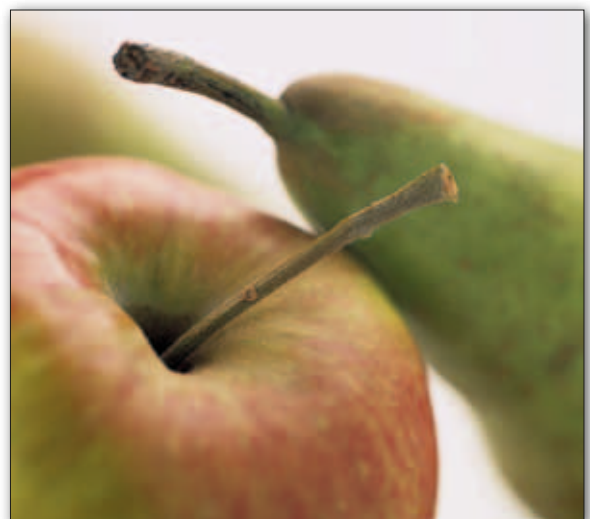
In het kader van het voorkomen van aantastingen door *Tuta absoluta* (mineermot) gelden sinds 28 juni 2010 bijkomende bepalingen voor de export van onder meer Belgische tomaten naar Canada. Tomaten kunnen enkel nog naar Canada geëxporteerd worden, indien op het fytosanitair certificaat expliciet wordt verklaard dat de producten afkomstig zijn van een *Tuta absoluta*-vrije productieplaats.

Het VBT heeft in samenspraak met de betrokken leden-producentencoöperaties, het FAVV en de onderzoeksinstituten de nodige procedures opgesteld. Vanaf midden 2010 wordt op specifieke locaties de mogelijke aanwezigheid van *Tuta absoluta* opgevolgd. Begin 2011 heeft het FAVV de sectorale procedure goedgekeurd en werd de tomatenexport, met de nodige certificatie, effectief mogelijk. In 2012 en 2013 is de monitoring verdergezet. De resultaten worden op regelmatige basis door het VBT aan het FAVV overgemaakt.

Ook ter voorkoming van *Tuta absoluta* geldt sinds 13 mei 2010 een importverbod voor onder meer Belgische tomaten in de VS. De VS verwacht van de leveranciers een strikte procedure vooraleer het verbod kan opgeheven worden. Gericht op het voorkomen van de aanwezigheid van *Tuta absoluta* kunnen exporterende landen binnen hun grondgebied 'pest free areas' instellen. Ook hier heeft het VBT in samenspraak met de betrokken leden, het FAVV en de onderzoeksinstituten getracht procedures uit te werken. Er zijn echter nog geen mogelijkheden om aan de VS-eisen te voldoen.

4. Canada - peren

In 2011 werd een uitgebreid document afgewerkt dat een overzicht geeft van de productie van peren in België, de commercialisatie ervan, alsook de maatregelen die door alle betrokkenen worden genomen in het voorkomen en het bestrijden van aantastingen door schadelijke organismen. Begin 2012 is het dossier door het FAVV aan de bevoegde Canadese overheidsdiensten overgemaakt voor het opstellen van een PRA (pest risk assessment). Eind 2012 heeft de Canadese overheid bericht dat het minstens tot september 2013 zou duren vooraleer het

PRA kon worden aangevat. In oktober 2013 kreeg het VBT via het FAVV bericht dat de bevoegde Canadese overheid het PRA afgewerkt heeft. Het is nu wachten op verder overleg tussen deze overheidsdienst en het FAVV voor het uitwerken van concrete procedures. Het VBT volgt het dossier op de voet en houdt het blijvend onder de aandacht, onder andere in de besprekingen met het FAVV, middels schrijven aan de betrokken overheidsdiensten en federale en regionale politici, en door overleg met Freshfel en de Europese Commissie.

5. VS - hardfruit

Reeds enkele jaren proberen zeven EU-lidstaten - België, Nederland, Frankrijk, Duitsland, Spanje, Italië, Portugal - een gezamenlijke overeenkomst af te sluiten met de bevoegde VS-overheidsdienst Animal and Plant Health Inspection Service (APHIS) voor de export van appels en peren. De discussies tussen APHIS en de Europese Commissie hebben zich vooral gericht op het opstellen van een relevante lijst van schadelijke organismen, die voorkomen in de landen van oorsprong en bedreigend zijn voor de VS-productie en -handel. Voor deze organismen zullen de landen van oorsprong dan specifieke bestrijdingsmaatregelen moeten instellen. In 2013 was er het APHIS-voorstel 'proposed general risk management measures for the importation of apples and pears into continental United States from seven EU countries' (GRMM). Eens er een akkoord is, kan het GRMM als kader dienen waarbinnen de lidstaten Operational Work Plans kunnen voorleggen ter goedkeuring aan APHIS. Het VBT volgt dit dossier op, enerzijds op nationaal niveau met het FAVV en FTB, anderzijds op internationaal niveau via Freshfel.

6. Vietnam - peren

Op vraag van het FAVV en ter voorbereiding van het bezoek van de Dienst Internationale Zaken van het FAVV aan Vietnam eind februari 2013, heeft het VBT een dossier opgesteld over de Belgische perenproductie, met specifieke focus op het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen en fytosanitaire aspecten. In de loop van 2013 werd het dossier bijgesteld, zodat het op termijn kan ingediend worden bij de bevoegde Vietnamese overheid voor het opstellen van een PRA. Een PRA is nodig voor de export van fruit, niet voor die van verse groenten naar Vietnam.

Rekening houdend met de strategische doelstellingen uit haar businessplan 2012-2014 werd in 2012 door het FAVV specifiek overleg opgestart met andere overheidsdiensten en met beroepsorganisaties betrokken bij de export naar derde landen. Binnen drie werkgroepen - Communicatie, Samenwerking en Prioriteiten - werden adviezen geformuleerd voor de werking van de Dienst Internationale Zaken van het FAVV, de samenwerking met de export-bevorderende organismen en de dienstverlening naar de sectoren en operatoren. Het VBT nam hier actief aan deel. De resultaten werden voorgesteld tijdens een plenaire vergadering op 4 december 2013. In het aansluitend persbericht stelt het FAVV: 'Het Voedselagentschap is ervan overtuigd dat het succes van de Belgische export enkel kan gegarandeerd worden indien alle betrokken schakels, zowel uit het bedrijfsleven als op federaal en gewestelijk bestuursniveau, in dezelfde richting samenwerken. Daarom nam het Agentschap het initiatief om in nauw overleg met alle betrokken partners goede afspraken te maken over de gemeenschappelijke aanpak ter bevordering van de export en over het stellen van prioriteiten.' Uiteraard zal het VBT meewerken aan het uitvoeren van de afspraken, waarbij regelmatig overleg met alle betrokken partners onontbeerlijk is.

10.13. Overige dossiers

1. Integrated Pest Management (IPM)

De Europese Richtlijn 2009/128 betreffende een strategie voor duurzaam gebruik van pesticiden, bepaalt dat lidstaten ervoor moeten zorgen dat op 1 januari 2014 alle professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen de principes van geïntegreerde gewasbescherming toepassen. Hiervoor moeten richtsnoeren opgesteld worden. De Vlaamse overheid heeft een Adviesraad IPM opgericht met als doel erover te waken dat voor alle plantaardige sectoren volwaardige en haalbare richtlijnen worden opgesteld. Op 16 september 2010 vond de startvergadering plaats. Naast de adviesraad zijn er meerdere sectorgroepen actief, die de teeltgerichte bepalingen opstellen om vervolgens ter goedkeuring voor te leggen aan de adviesraad. Het VBT zetelt in de adviesraad en, samen met vertegenwoordigers van de betrokken leden-producentencoöperaties, ook in de sectorgroepen voor fruitteelt, glasgroenten en openluchtgroenten. Gedurende 2011-2013 waren er een aantal vergaderingen van de onderscheiden sectorgroepen gericht op het opstellen van de richtsnoeren. Eind 2013 is de IPM-checklijst nagenoeg afgewerkt. De eisen zullen ook opgenomen worden in de Vegaplan Standaard versie 1, die in het voorjaar van 2014 beschikbaar wordt.

2. Traceerbaarheid

Traceerbaarheid van producten doorheen de voedselketen is van cruciaal belang in het kader van onder meer voedselveiligheid, aansprakelijkheid, correctieve acties en logistieke processen. Productcodering is daarbij een belangrijke tool.

Ingro

GS1 ondersteunt de implementatie van globale GS1-standaarden, waaronder streepjescodes en palletlabels. Het VBT is lid van GS1 Belgilux. Door de vertegenwoordiging kan het VBT de ontwikkelingen in productcodering en andere logistieke elementen opvolgen en waar nodig de leden tijdig informeren.

Voor de identificatie van kleinverpakkingen kunnen de leden-producentencoöperaties een beroep doen op het VBT. Het VBT beheert het gegevensbestand van GTIN-13 codes voor verpakte groenten en fruit. Het VBT stelt de codes samen volgens de richtlijnen van GS1. Het geactualiseerde bestand met codes wordt door het VBT ter beschikking gesteld. Nieuwe codes kunnen bij het VBT aangevraagd worden.

Voor het coderen van pallets of groepsverpakkingen werken de producentencoöperaties met eigen systemen van logistieke etiketten.

3. Verpakkingsafvalpreventie

Het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval bepaalt dat een verpakkingsverantwoordelijke moet voldoen aan drie verplichtingen. Het akkoord werd afgesloten tussen de gewesten en de meest recente versie is sinds 1 januari 2009 van kracht (BS 29.12.2008). Elke onderneming die verpakkingen op de Belgische markt brengt, is een verpakkingsverantwoordelijke en heeft als verplichtingen:

Barcode verpakking

- Terugnameplicht, om zo jaarlijks een vastgesteld recyclagepercentage voor eenmalige verpakkingen te bereiken;
- Informatieplicht, of het jaarlijks bezorgen van specifieke informatie betreffende eenmalige en herbruikbare verpakkingen aan de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC);
- Preventie, inclusief het driejaarlijks opstellen van een afvalpreventieplan.

Aan de terugname- en informatieplicht kan voldaan worden via aansluiting bij door de IVC erkende organismen, zoals Fost Plus en VAL-I-PAC. De derde verplichting kan individueel of sectoraal ingevuld worden.

Het VBT coördineert voor de leden de aansluiting bij Fost Plus en VAL-I-PAC. Fost Plus staat in voor de afvalbeheersing van consumentenverpakkingen. VAL-I-PAC doet dit voor bedrijfsmatige verpakkingen. Het VBT verzamelt de gegevens van de producentencoöperaties en maakt deze tijdig over aan de betrokken instanties. De financiële bijdrage aan deze organisaties wordt aan de hand van de informatieplicht vastgelegd.

Het VBT stelt samen met de aangesloten producentencoöperaties op vraag van de IVC een sectoraal afvalpreventieplan op. Op 3 oktober 2013 is het sectoraal plan 2013-2016 ingediend bij de IVC. Eind 2013 is het wachten op de goedkeuring ervan. In het plan wordt gesteld dat alle VBT-leden blijvend oog hebben voor de verpakkingsproblematiek. Daarbij wordt constant een afweging gemaakt tussen de eisen van het product, van de markt en van de wetgeving en de mogelijkheden tot afvalpreventie en minder milieubelastende verpakkingen. Rekening houdend met de uitgangssituatie begin 2013 en de recente ontwikkelingen zal het echter niet mogelijk zijn om verder spectaculaire vooruitgang te boeken betreffende afvalpreventie.

In 2013 heeft het VBT met de betrokkenen - het kabinet van de minister bevoegd voor leefmilieu, de IVC en Fost Plus - uitvoerig overlegd over het dossier 'punnets'. Het doel is te komen tot een selectieve ophaling van de specifieke groente- en fruitpunnets via de PMD-zak, om zo bij te dragen tot afvalbeheer en tot het beperken van grondstoffenverbruik.

Punnets

11. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING GROENTEN & FRUIT

11.1. Europees kader

Het marktgebeuren in de sector groenten en fruit wordt sterk gedomineerd door de Europese Gemeenschappelijke MarktOrdening voor Groenten en Fruit (GMO). Deze GMO werd in 2007 grondig hervormd. De marktordening voor groenten en fruit - Raadsverordening (EG) nr. 1182/2007, later geïntegreerd in de integrale GMO-verordening (EG) nr. 1234/2007 - was samen met de toepassingsverordening - Commissieverordening (EG) nr. 543/2011 - in 2013 het zesde jaar van kracht.

De GMO voor groenten en fruit heeft als doelstelling de Europese groente- en fruitsector concurrerend en rendabel te houden door middel van marktgerichte productie en concentratie van het aanbod. Het belangrijkste middel daartoe zijn de producentenorganisaties (PO). Deze producentenorganisaties kunnen, na erkenning door de betrokken lidstaat, een Operationeel Programma indienen waarin zij acties opnemen die bijdragen tot het bereiken van de GMO-doelstellingen. Voor het uitvoeren van deze acties kan er Europese steun worden uitgekeerd volgens het cofinancieringsprincipe (voor elke euro Europese steun moet de PO zelf een euro bijleggen). De communautaire betoelaging bedraagt maximaal 4,1% van de Waarde van de Afgezette Productie (WAP), eventueel aangevuld met 0,5% extra te besteden aan crisisbeheer en -preventie.

Duurzame Operationele Programma's dienen te beantwoorden aan de principes van de Nationale Strategie. Dit concept was voor Vlaanderen echter niet nieuw. Sinds 1999 werd immers al in het zogenaamde 'Sporenbeleid' een kader gecreëerd, telkens voor een vijfjarige periode, om de Operationele Programma's te ontwikkelen. Het doel van de Nationale Strategie is het motiveren en vastleggen van de prioriteiten en het vormt daarmee het kader waaraan de zogenoemde Operationele Programma's moeten voldoen. De strategie is gebaseerd op een beschrijving van de uitgangssituatie van de groente- en fruitsector, een evaluatie van de reeds uitgevoerde Operationele Programma's en een SWOT-analyse. Op grond daarvan worden keuzes voor het beleid gemotiveerd en worden indicatoren vastgelegd. Aan de hand van de indicatoren kan het beoogde

effect gemeten worden en worden eisen gesteld aan de erkende producentenorganisaties.

In de loop van 2013 werd het debat over een nieuwe invulling van het klassieke Europees landbouwbeleid verdergezet. Specifiek voor de groente- en fruitsector werd verwacht dat de Europese Commissie nog voor de zomer met een voorstel zou komen. In overleg met vertegenwoordigers van afzetcoöperaties groenten en fruit uit Frankrijk (Felcoop), Italië (Alleanza Cooperative Italiane), Nederland (DPA), Portugal (ConFagri) en Spanje (Cooperativas Agroalimentarias) heeft het VBT sterk gelobbyd voor een bestendiging van het huidige beleid. Eind januari werd hiertoe in Spanje vanuit deze 'coalitie' overlegd met de voorzitter van de Commissie Landbouw van het Europees Parlement, de heer De Castro, en de rapporteur binnen het Europees Parlement van het rapport over de 'uniforme GMO', de heer Dantin. Specifieke bijeenkomsten met deze groep vonden ook nog plaats in maart te Brussel en in oktober te Madrid. Ook via AREFLH en Copa-Cogeca hield het VBT de vinger aan de pols.

Officieel kwam er echter geen voorstel naar buiten. Informeel werd wel duidelijk dat er een spanningsveld was tussen de Europees Commissaris van Landbouw, de heer Ciolos, en de betrokken administratie binnen de Europese Commissie over de te volgen strategie, meer in het bijzonder inzake de steun aan de sector groenten en fruit in de nieuwe lidstaten. Voorstellen werden uitgeschreven, maar nooit naar buiten gebracht. Geleidelijk aan werd duidelijk dat het debat zich verplaatste van 'een nieuw voorstel' voor een specifieke marktordening groenten en fruit naar de integratie van de vigerende marktordening groenten en fruit in de 'integrale GMO'. In de zogenaamde triloog - overleg tussen het Europees Parlement, de Commissie en de Raad - werd gezocht naar een compromis voor de herziening van het landbouwbeleid, zowel inzake directe inkomenssteun (toeslagrechten), als plattelandsontwikkeling, als marktregulering (integrale GMO-verordening). Ook in dit proces was waakzaamheid geboden. Het concept van producentenorganisaties werd immers uitgebreid

naar andere sectoren. Dit dreigde een verzwakking van de definitie van productenorganisatie met zich mee te brengen voor de sector groenten en fruit.

In 2013 werd binnen het Beheerscomité Groenten en Fruit van de EU ook een werkdocument besproken met een voorstel tot wijziging van de toepassingsverordening inzake uitbesteding, vermarkting en prijszetting, democratische controle en intrekking van de erkenning. Dit was bedoeld als antwoord op het ongenoegen van een aantal lidstaten die zich verenigd hadden in de zogenaamde 'Newcastle-groep', verwijzend naar de stad waar ze hun eerste overleg hielden. Zij zijn van oordeel dat de toepassingsverordening op heel wat punten veel te streng is en onvoldoende rekening houdt met de specifieke situatie in hun land. Acht keer werd het voorstel besproken, zonder echter tot een compromis te komen. De Commissie wenste immers niet te raken aan de basisprincipes van de marktordening en al te veel

versoepelingen in te voeren. Op het einde van het jaar nam de Commissie de beslissing deze punten mee te nemen in het debat rond de gedelegeerde en geïmplementeerde handelingen. Deze zijn nodig in uitvoering van de nieuwe uniforme marktordening, waarover eind 2013 een finaal akkoord werd bereikt tussen de Commissie, de Raad en het Europees Parlement. Deze nieuwe marktordening - Verordening (EU) nr. 1308/2013 - werd op 20.12.2013 gepubliceerd. Dit wordt de nieuwe bijbel voor de GMO in vervanging van Verordening (EU) nr. 1234/2007. Voor de sector groenten en fruit zijn er slechts een minimum aantal wijzigingen opgenomen, waaronder een aantal verruimde mogelijkheden inzake crisisbeheer en -preventie en de verduidelijking dat Unies van ProducentenOrganisaties (UPO) ook een actiefonds kunnen hebben. Een UPO kan ook 0,6% in plaats van 0,5% communautaire steun ontvangen voor crisisbeheer en -preventie, indien de UPO kan aantonen dat de crisisacties uitgevoerd worden namens haar leden.

11.2. Toepassing in Vlaanderen

De Europese Verordeningen worden op Vlaams niveau uitgewerkt in een Nationale Strategie voor Duurzame Operationele Programma's. Deze strategie is een richtlijn voor de erkende PO's en UPO's bij de ontwikkeling van hun eigen strategie en de opmaak van de Operationele Programma's. Bovendien omvat de Nationale Strategie heel wat concrete richtsnoeren waaraan een Operationeel Programma moet voldoen. Deze Nationale Strategie werd opgemaakt voor een periode van vijf jaar, namelijk 2009-2013.

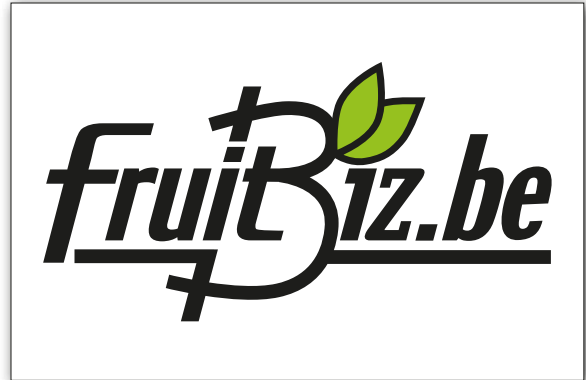
Gezien de voortdurende onzekerheid in de loop van 2013 of er al dan niet een nieuw voorstel voor een specifieke GMO groenten en fruit zou komen, vond het VBT het aangewezen te vragen naar een verlenging van de lopende Nationale Strategie tot eind 2014. Op die manier hadden de (U)PO's tenminste een rechtszeker kader voor de opmaak van een nieuw vijfjaren Operationeel Programma, met als deadline 15 september 2013. Voor de meeste (U)PO's liep hun Operationeel Programma immers af eind 2013. Het verzoek om ook deze Operationele Programma's met één jaar te mogen verlengen kon, omwille van het strikt juridische kader van de Raadsverordening, niet gehonoreerd worden.

Gedurende 2013 was het VBT eveneens een continue gesprekspartner voor de Vlaamse overheid inzake het bijsturen en het aanpassen van de Nationale Strategie. Slechts een beperkt aantal kleine wijzigingen vonden plaats, onder andere inzake de Waarde Afgezette Productie van gastveilers en bepalingen over participaties en investeringen.

Lava

Fruitbiz

11.3. Belang en omvang

Eind 2013 telde Vlaanderen 14 erkende PO's en vier erkende UPO's. BelOrta, LTV, REO en In-Co zijn gegroepeerd in Lava. De transnationale groepering In-Co bestaat op haar beurt uit Veiling Hoogstraten en CLTV Zundert uit Nederland. Veiling Borgloon en de BFV zijn verenigd in Fruitbiz. Veiling Haspengouw zit in het transnationale project EFC samen met Fruitmasters in Nederland en WOG in Duitsland. Naast deze producentenorganisaties gebaseerd op bestaande veilingen, waren ook nog volgende producentenorganisaties erkend: Green Diamond, Green Farm, New Green, VOC, Ingro, BND en Vegras. De laatste drie richtten zich uitsluitend tot telers van industriegroenten. In 2013 telden alle PO's en UPO's in totaal 17.431 (actieve en niet-actieve) leden en voerden ze tien Operationele Programma's uit. In Wallonië zijn er slechts drie relatief kleine PO's erkend: Groupement des producteurs du Haut Namurois (Criée de Wépion), Coopérative de l'Yerne en Groupement des producteurs de fruit et légumes (GPFL) te Sombrefe.

De financiële impact van de GMO kan het best worden geïllustreerd met de omvang van de gezamenlijke actiefondsen. Een actiefonds is de totale hoeveelheid middelen die een producentenorganisatie voorziet om haar Operationeel Programma uit te voeren volgens het principe van cofinanciering. Dit houdt in dat voor elke euro steun die een producentenorganisatie ontvangt ter uitvoering van haar Operationeel Programma, zij zelf een euro moet bijleggen. Zoals reeds aangegeven bedraagt de maximale Europese steun 4,1% van de totale Waarde van de Afgezette Productie (WAP). Het Operationeel Programma kan dus in principe uitgevoerd worden met

8,2% van de WAP van een producentenorganisatie. Sinds 2008 is het echter mogelijk een beroep te doen op bijkomende Europese steun van 0,5% in het kader van risicobeheer en -preventie. Theoretisch kan er dan ook een Operationeel Programma van 9,2% worden uitgevoerd. In 2013 bedroeg de som van de aan de Operationele Programma's verbonden actiefondsen van de Vlaamse producentenorganisaties ongeveer € 100 miljoen. De aangevraagde communautaire steun voor 2012 bedroeg iets meer dan € 56 miljoen. Het bedrag voor 2013 is nog niet gekend.

In 2013 vorderde de Europese Commissie ook definitief € 4,1 miljoen terug van België/Vlaanderen. Dit omdat een PO niet voldeed aan de criteria om erkend te worden als producentenorganisatie. Het ging om Greenbow, een PO die ondertussen was vereffend en bestond uit de deelcoöperaties Greenpartners, New Green, Green Diamond en Green Farm. Een Europese audit in 2010 bracht aan het licht dat er twijfels waren over de erkenning op vlak van de structuur en de activiteiten. Met andere woorden, de Europese Commissie was van oordeel dat het om een 'schijnconstructie' ging. Na de audit kwam ook het recht op subsidies op de helling. De erkenning van Greenbow werd na de audit opgeschort, maar Vlaanderen had toen de vier subcoöperaties al afzonderlijk erkend zodat hun verdere werking verzekerd kon worden. Hiervoor werd zelfs via een Ministerieel Besluit een tijdelijke uitzondering voorzien op de erkenningsvoorwaarden inzake het minimum aantal telers.

12. PROMOTIE VOOR BELGISCHE GROENTEN EN FRUIT

Afspraken inzake de generieke promotie voor de groente- en fruitsector werden in 2013 net als in de voorgaande jaren gemaakt in de schoot van de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM. In deze sectorgroep zetelen naast vertegenwoordigers van de veilingen (VBT), ook de vakorganisaties (Boerenbond en Belgische Fruittelers Organisatie) en de exporteurs (Fresh Trade Belgium). Specifiek exportgerichte thema's worden behandeld in de Exportgroep. Daarnaast vertegenwoordigde de algemeen secretaris van het VBT de groente- en fruitsector in de Raad van Bestuur van de VLAM om er de krijtlijnen van de generieke promotie en de overkoepelende projecten mee uit te zetten. Globaal beschikte de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM in 2013 over € 2.721.936 om haar promotiebeleid uit te voeren.

In 2013 liepen bij de VLAM maar liefst drie campagnes die konden rekenen op Europese cofinanciering: All Day Long, Conférence en Taste of Europe. Daarnaast werden radiospots uitgezonden ter promotie van hardfruit en aardbeien. Witloof werd in de kijker geplaatst door de 'Witloof gaat vreemd'-campagne en de samenwerking met de Week van de Smaak. Tot slot kwamen champignons aan bod in publireportages.

Ook tijdens 2013 voerden de Belgische groenteveilingen verenigd onder Lava, in overleg met de VLAM en het VBT, promotie voor het kwaliteitslabel Flandria. De belangrijkste doelstelling van de communicatie bleef om de naambekendheid bij de consument te behouden en te proberen een voorkeur voor het merk Flandria te creëren.

Vlaanderen bleef deelnemen aan de Europese Schoolfruitactie. Hierbij kreeg elke school de mogelijkheid om zich in te schrijven om wekelijks, bijna gratis, een stuk fruit of groente te kunnen bedelen aan de leerlingen.

In het buitenland richt de VLAM zich voornamelijk op een professioneel publiek en dat via beursdeelnames in Berlijn, Moskou, Toronto, Hong Kong, New Orleans, Madrid en Dubai. Daarnaast wordt gefocust op pr-manifestaties, mailings en imago-opbouw via de vakpers. De buitenlandse kantoren in de kernmarkten Duitsland en Frankrijk leggen het zwaartepunt op acties in de grootdistributie en streven hierbij vooral na om Flandria - met een huidige bekendheid van meer dan 90% bij de inkoopverantwoordelijken in beide landen - als sterk merk 'top of mind' te houden. In Duitsland gingen de campagnes 'Frische ist Leben' en 'Conference. Immer eine gute Idee' hun tweede jaargang in.

12.1. Binnenland

1. All Day Long

De All Day Long-campagne kan gedurende drie jaar (2012-2014) rekenen op 50% cofinanciering van de EU en op het enthousiasme van ambassadrice Kim Gevaert. All Day Long richt zich op gezinnen met jonge kinderen (via de verantwoordelijken voor aankoop tussen 25 en 44 jaar), een doelgroep waar nog steeds veel terrein te winnen valt. Met de slogan 'Groenten en fruit, da's de klok rond genieten' mikt deze sensibiliseringscampagne op het eten van groenten en fruit op elk moment van de dag. Vooral de snacks stonden in 2013 in de kijker.

De Week van Groenten en Fruit (6 tot 12 mei) werd afgetrapt met de persvoorstelling van het All Day Long-kookboek in het restaurant van Njam-chef Roger Van Damme. All Day Long kwam prominent aan bod in verschillende traditionele media, met

onder meer een televisieprogramma op kookzender Njam! en verschillende radiospotjes. Via de website www.alldaylong.be werden dan weer tal van prijzen weggegeven. Bij supermarktketens en kleinere handelaars stonden er bovendien heel wat degustaties, productpromoties en wedstrijden op het programma.

All Day Long was gedurende de maand augustus opnieuw sponsor van het Q-Beach House van Q-Music. Er werden radiospots uitgezonden met een mediawaarde van € 160.000. Daarenboven trok Kim Gevaert naar Oostende om de mensen aan het Beach House te verwennen met versbereide groente- en fruitgerechten. In september nam All Day Long opnieuw deel aan de Fêtes de Wallonie, een groots volksgebeuren in Namen. In het najaar werden BASF Antwerpen en SAP België bekroond met de All Day Long-award. Deze wedstrijd

Lancering kookboek *All Day Long*

legt de nadruk op het belang van het eten van groenten en fruit op het werk. Distributieketens Colruyt, Spar, Delhaize, Carrefour, Champion, Intermarché, Aldi, Lidl en Makro zijn partner van de campagne en deden het hele jaar door inspanningen om groenten en fruit in de kijker te zetten bij hun klanten.

Na de Week van Groenten en Fruit voerde iVox onderzoek naar de bekendheid en het effect van de All Day Long-campagne. De campagne bereikte 59% van de Belgen tussen 18-44 jaar en 67% van de Vlamingen tussen 18-44 jaar. Specifiek deed de Week van Groenten en Fruit bij 34% een belletje rinkelen (status quo) en All Day Long werd door 20% herkend qua naam (status quo) en door 42% qua logo (stijging).

2. Consumentencampagne Flandria

In 2013 voerden de Belgische groenteveilingen verenigd onder Lava, samen met de VLAM en het VBT, opnieuw promotie voor het kwaliteitslabel Flandria. De belangrijkste doelstelling van de communicatie bleef om de naambekendheid bij de consument te behouden en te proberen een voorkeur voor het merk Flandria te creëren. Hiervoor werd in 2013 opnieuw voor het medium televisie geopteerd. De campagne van de testimonials ('We hebben allemaal iets met Flandria') van verschillende doelgroepen werd verdergezet. De

uitzendingen vonden plaats in de maanden mei-juni en september-oktober. Advertenties in de vakpers in binnen- en buitenland en POS-materiaal vulden deze campagne aan. Gedurende deze piekperiodes genoot Flandria heel wat aandacht.

Daarnaast maakte de consument weer kennis met Flandria tijdens wokacties op het winkelpunt en op een aantal culinaire evenementen. In samenwerking met verschillende distributieketens werden er 140 wokacties (van telkens twee dagen) georganiseerd tussen mei en eind november. Terwijl de animator wakte en proevertjes uitdeelde, vertelde hij of zij de winkelende consument wat meer over Flandria. Als aanvulling op de wokacties werd opnieuw gekozen voor deelname aan een aantal evenementen met groot bereik. Concreet ging het over de aardbeifeesten te Melsele, events en opendeurdagen van klanten en een partnership met het Delhaize Cooking Event. Hiervoor werd telkens op hetzelfde team van koks gerekend die recepten klaarmaakten en het verhaal van Flandria overtuigend aan het publiek overbrachten.

Om het effect van de campagne te kunnen meten werd een beroep gedaan op het marktonderzoeksbureau Dimarso. Eind oktober voerden zij een meting uit naar de reclamebekendheid, de naambekendheid en het imago van Flandria. Op al deze criteria werd hoog gescoord en het goede resultaat van 2012 hield stand.

Ook de website www.mijnflandria.be werd actief beheerd. Regelmatig werden er wedstrijden gelanceerd waarbij 100 personen telkens een gepaste prijs konden winnen (onder meer Tupperware kook- en bewaarpotten).

Wekelijks verscheen er een tekst over de evolutie van het beschikbare volume en de prijzen van de groenten en een recepttip. Deze werden op Facebook op de Flandria-pagina geplaatst, samen met onder meer de aankondiging van acties en evenementen, en rondgestuurd als nieuwsbrief naar de abonnees.

Om acties op beurzen te ondersteunen en informatie over het keurmerk Flandria te verspreiden werden folders herdrukt. Naast drukwerk werden ook balpennen en winkelkarmuntjes met het Flandria-logo aangemaakt.

Vaste initiatieven als de Dag van de Klant in september en het gericht sponsoren van evenementen met producten konden weer op veel bijval rekenen. De distributie werd constant op de hoogte gehouden van de

Consumentencampagne Flandria

Receptenleaflet Flandria

verschillende acties en kreeg de kans om POS-materiaal te bestellen dankzij de inlassingen in de vakpers en via de website. Onder meer advertenties in Super Magazine, Smaak, Retail en Distributie Vandaag maakten dit mogelijk. Daarnaast werd er in 2013 voor de eerste keer een wedstrijd georganiseerd waarbij zelfstandige supermarkten naar de titel van de Beste Groentevakman konden dingen. Er werd een professionele jury ingeschakeld die de groenterayons beoordeelde en samen met een consumentenjury de provinciale winnaars en de uiteindelijke winnaar aanduidde. Gezien het grote succes (zowel bij de sector, als bij de deelnemers, als in de media), zal in 2014 de wedstrijd herhaald worden.

3. Campagne 'Fruit van bij ons, da's geen sprookje'

Eind september trapte de VLAM traditioneel het hardfruitseizoen af met een consumentencampagne voor appels en peren. Nieuw in 2013 was dat er in het najaar ook actie gevoerd werd voor aardbeien, die dan nog volop beschikbaar zijn. Voor beide productgroepen ontwikkelde de VLAM een radiospot onder de slogan 'Fruit van bij ons, da's geen sprookje'. Het ging om spots die verwijzen naar bekende sprookjes als Hans en Grietje en Sneeuwwitje en te horen waren in september op MNM, StuBru en Q-Music. De boodschap luidde dat Belgische aardbeien, Conférence-peren en Jonagold-appels in september plukvers in de winkel liggen. De radiospots werden de hele maand september aangevuld met een online-wedstrijd.

Het VBT zorgde in samenspraak met de VLAM ook voor productsponsoring op evenementen. Naast de occasionele sponsoring van acties van scholen of organisaties, werd in 2013 meegewerkt aan grotere evenementen.

Via het VBT kregen alle deelnemers aan de Vlaamse Scholenveldloop een lekkere appel. Hiervoor werden 223.229 stuks voorzien. Verder ontvingen 52.700 leerlingen een rugzakje appels in het kader van de Kom op Appels-actie van de Kankerliga.

4. EU-campagne schoolfruit

De EU-Schoolfruitactie is een groots opgezette scholenactie op initiatief van de Europese Unie (www.fruit-op-school.be). Elke Vlaamse school krijgt de mogelijkheid om deel te nemen en iedere week tegen een sterk verminderde prijs fruit en groenten te verdelen bij de leerlingen van het basisonderwijs. Samen met het beleidsdomein Landbouw en Visserij, het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en de Europese Commissie stelt de sector groenten en fruit middelen ter beschikking om deze actie te financieren. Ook hebben de scholen toegang tot een ruim pakket aan begeleidende maatregelen om hun lesprogramma's te stofferen inzake gezonde gewoontes en evenwichtig eetgedrag, uiteraard met groenten en fruit.

Tijdens het schooljaar 2012-2013 namen 254.852 leerlingen deel aan de actie. Voor het schooljaar 2013-2014 zijn er voorlopig 1.147 scholen geregistreerd. Ongeveer 48% van alle Vlaamse scholen uit het basisonderwijs neemt deel aan de EU-Schoolfruitactie.

5. Witloofcampagne

'Witloof gaat vreemd', een campagne om het imago van witloof te moderniseren, was in 2013 aan zijn derde jaar toe. Gedurende de hele maand oktober waren bijna anderhalf miljoen stickers te vinden bij Carrefour, Delhaize, Colruyt, Spar, Aldi, Lidl en Makro. Witloofkopers maakten via deze actie op de kleinverpakkingen kans op een Bongo-bon voor een etentje in een sterrenrestaurant voor twee personen.

Naast de reguliere campagne werd in 2013 ook een samenwerking aangegaan met de Week van de Smaak. De zevende editie van dit culinair-culturele evenement vond plaats van 14 tot 24 november en stond in het teken van Water & Vuur. De hoofdactiviteit tijdens deze editie was een culinaire tocht met de 'Smaakboot'. Deze

Smaakboot

boot legde een traject af van Zeebrugge tot Hasselt met een stopplaats in de witloofsteden bij uitstek, Roeselare en Mechelen. Tickets voor de boottochten waren te winnen via verschillende wedstrijden, waaronder ook een witloofwedstrijd. Op de boottochten was witloof prominent aanwezig. Tijdens elk traject verweende een topchef de passagiers met een witloofgerecht. Op elk traject was er telkens een witloofteler aanwezig om uitleg te geven over het witte goud.

12.2. Buitenland

In 2013 startte de VLAM, op initiatief van het VBT, met de steun van de Europese Unie 'Taste of Europe - premium quality, perfect taste', een campagne die wereldwijd Belgische topproducten promoot bij een professioneel publiek. Deze grootschalige campagne legt de focus op de Verenigde Staten, Canada, Rusland, Japan, China (Hong Kong) en het Midden-Oosten. Eigen ervaring overtuigt het best en dus wordt elke beursdeelname gekoppeld aan lekkere degustaties, workshops en recepties.

De buitenlandse kantoren van de VLAM in de kernmarkten Duitsland en Frankrijk leggen het zwaartepunt op acties in de grootdistributie en streven hierbij vooral na om Flandria als sterk merk in de groentesector 'top of mind' te houden. In Duitsland gingen de campagnes 'Frische

ist Leben' en 'Conference. Immer eine gute Idee' hun tweede jaargang in.

1. Duitsland

In Duitsland worden de aankopers van groenten en fruit benaderd. Via geslaagde acties bij de grootdistributie (WKZ) werd verder gewerkt aan de bekendheid van Flandria en aan de herkenbaarheid op de verkooppunten. Met die bekendheid van Flandria in Duitsland gaat het overigens uitstekend, bewees een recente bevraging die de VLAM bij de Duitse inkopers liet uitvoeren. De bekendheidsgraad van Flandria is er gestegen tot 96% (in 2009 was dit 88%). Bovendien laten nagenoeg alle inkopers zich bijzonder positief uit over de kwaliteit van de Flandria-producten.

'Taste of Europe - premium quality, perfect taste'

'Conference. Immer eine gute Idee'

Ook werd intensief samengewerkt met de vakpers. Mede door het regelmatig adverteren, maar ook door de goede contacten met de Duitse gespecialiseerde media, kan Flandria op ruime redactionele aandacht rekenen en is het aandeel aan 'free publicity' hoog. De Flandria-nieuwsbrief kreeg in 2013 drie edities. Ook waren er diverse deelnames aan huisbeurzen van de belangrijkste klanten.

Naar aanleiding van de EHEC-crisis besloten Duitsland, België en Nederland in 2012 om de handen in elkaar te slaan voor een gezamenlijke affichecampagne, 'Frische ist Leben', in de buurt van de Duitse supermarkten. Ook Europa steunt deze campagne, die in 2014 haar laatste jaar ingaat. De boodschap luidt dat het eten van verse groenten en fruit gezond en zonder risico is. Ook de Duitse retail is inmiddels overtuigd van de campagne en zet daarom tijdens de weken van de affiche eveneens acties op in hun winkels.

Begin 2013 ging ook het Duitse luik van de campagne 'Conference. Immer eine gute Idee' van start, die zich richt op gezinnen met kinderen. De VLAM is erin geslaagd om de belangrijkste retailers over de streep te trekken voor de campagne en er werden ongeveer 700 tastings met de Conférence-peer georganiseerd. De peren werden in de winkels te koop aangeboden in combinatie met een radiospot die te horen was op de winkelvloer.

2. Frankrijk

In Frankrijk lag de nadruk op enerzijds de verdere ondersteuning van de naambekendheid van Flandria en anderzijds de verkoopondersteunende acties. Bij de belangrijkste klanten op de Franse markt werden POS-acties opgezet. Meestal vertaalt dit zich in inlassingen in promotiefolders, maar er zijn ook degustaties, pr-acties en volume-beloningsacties. Door middel van publiciteit in de belangrijkste vakbladen wordt het imago van Flandria onderstreept met behulp van de nieuwe campagnebeelden. Er werd ook een persreis georganiseerd.

Verder worden vanuit Parijs diverse direct mailings verstuurd. Flandria sponsorde eveneens het jaarlijks seminarie 'Forum Végétale'. Tenslotte probeerde de VLAM ook door persoonlijke bezoeken de klanten en potentiële doelgroepen te informeren en te beïnvloeden.

In 2013 werd de naambekendheid van Flandria voor de vierde keer gemeten. Hierbij kwam tot uiting dat 89% van de ondervraagden Flandria kent. Flandria wordt door

de klanten vooral geassocieerd met kwaliteit. Op het vlak van smaak is de perceptie van Flandria minder goed. De meting bracht duidelijk naar voren dat Flandria goed verankerd zit in het Franse groente- en fruitlandschap, maar dat er meer en meer merken aanwezig zijn. Door het grote verloop in de aankoopdiensten en de wildgroei aan merken en labels, is een verhoogde en continue communicatie essentieel om onder de aandacht te blijven. De aankoopintenties voor Flandria blijven hoog (meer dan 70%), maar er moet rekening gehouden worden met de eisen van de kopers (smaak, prijs, kwaliteit).

De druk om Franse origine te kopen blijft echter een rem op een vlotte werking en op de mogelijkheid om promotie te voeren. Ook de Franse overheid steunt meer en meer de 'koop Frans-politiek'. Hiermee hopen ze de lokale tewerkstelling te behouden. Veel klanten durven en/of willen niet steeds openlijk promotie voeren voor Belgisch (of ander ingevoerd) product.

3. Andere landen

De export van witloof naar Zwitserland steeg lichtjes. Een belangrijke retailer in Zwitserland bleef trouw Belgische producten kopen. De importbeperkingen blijven echter voor een moeilijke toegang tot de markt zorgen. De lokale productie plafonneert, maar het witloof ondervindt meer en meer concurrentie van andere slasoorten. Daarom bleef de VLAM de Zwitserse klanten ondersteunen met POS-acties (inlassingen in de reclamefolders). Dit budget werd bij regionale acties ingezet.

4. Beursdeelnames

De aanwezigheid op de belangrijkste buitenlandse vakbeurzen was ook in 2013 een erg belangrijk element in de buitenlandse promotiewerking. Met de nieuwe EU-campagne werd er nog meer promotie gevoerd op beurzen buiten de EU. Deze beurzen stonden in 2013 op het programma: Fruit Logistica Berlijn (6-8 februari), CPMA te Toronto (17-19 april), Fruit Logistica Asia (3-6 september), World Food Moscow (16-19 september), Fruit Attraction te Madrid (16-18 oktober), PMA te New Orleans (18-20 oktober) en World of Perishables in Dubai (17-19 november).

Van 6 tot 8 februari was de Messehalle in Berlijn opnieuw de thuishaven voor de hele groente- en fruitwereld. Naar jaarlijkse gewoonte vond Fruit Logistica er plaats, de grootste internationale beurs voor aardappelen, groenten en fruit. De VLAM was voor de 21ste keer op rij aanwezig met een groepsstand voor de AGF-sector

Fruit Logistica Berlijn

waar exporteurs, veilingen en beroepsorganisaties hun klanten en relaties konden ontmoeten. Meer dan 58.000 bezoekers uit 130 landen zakten af naar de beurs, een lichte stijging ten opzichte van 2012. Het aantal exposanten steeg tot 2.543 uit 78 verschillende landen, een nieuw record. De VLAM-groepsstand bood ruimte aan 17 Belgische exportbedrijven. Op de stand werd groots uitgerust met het nieuwe Flandria-concept.

Van 17 tot 19 april trok de VLAM voor de tweede keer samen met drie exportbedrijven en enkele veilingvertegenwoordigers naar een groente- en fruitvakbeurs in Canada. De Canadese Produce Marketing Association (CPMA) organiseerde er voor de 88ste keer haar jaarlijkse Convention and Trade Show, dit jaar in Toronto. De beurs trok maar liefst 277 bedrijven uit de Canadese groente- en fruithandel aan. De VLAM verzorgde er een opvallende groepsstand van ongeveer 18m², waar bestaande klanten ontmoet werden maar vooral nieuwe contacten werden aangesproken. De grootste blikvanger was echter de chef die de hele beurs lang witloofsoep en verse hapjes bereidde ter degustatie. Op het einde van de eerste beursdag deed de Beerbistro in het bruisende hart van Toronto zijn deuren open voor een 'Belgian night'. De aanwezige Canadese importeurs konden er proeven van lekkere hapjes met focus op Belgische groenten in combinatie met Belgische biertjes.

Van 4 tot 6 september vond in Hong Kong Fruit Logistica Asia plaats. Deze beurs werd voor de zevende keer georganiseerd en kon opnieuw recordaantallen registreren. Daarmee verdedigt het evenement zijn positie als één van de belangrijkste groente- en fruitbeurzen in Azië. De VLAM was voor de derde keer aanwezig. Een chef op de stand trakteerde de bezoekers op lekkere, verse hapjes. Een ideale kennismaking met

Belgische topproducten. De eerste beursdag was er een 'happy hour' in de stand van de VLAM en konden genodigden genieten van lekkere groentesnacks. Binnen het Taste of Europe-programma werd eveneens een contactavond in Beijing georganiseerd waarop een 40-tal lokale aankopers aanwezig was.

Van 16 tot 19 september vond de 22ste editie van World Food Moscow plaats. Deze voedingsbeurs blijft dé ontmoetingsplaats voor handel en distributie uit de voormalige Sovjet Unie. Ruim 26.000 bezoekers uit 50 verschillende landen bezochten de beurs. De VLAM was opnieuw van de partij met een stand van 153m² en in haar zog tien groente- en fruitexporteurs en veilingvertegenwoordigers. Dit jaar was de stand ingericht in de nieuwe Taste of Europe-stijl en was ruimte voorzien voor een lokale chef die de aanwezigen verwendde met groente- en fruitgerechten. De nieuwe Russische informatiebrochures, receptenfolders en paperclips vielen in de smaak bij de exporteurs en hun klanten. De opvallende communicatie op de stand zorgde voor een continue toestroom van geïnteresseerde handelaars.

Van 16 tot 18 oktober vond de vijfde editie van Fruit Attraction plaats. Dat Fruit Attraction zich aan het opwerken is tot een belangrijk professioneel forum voor de Spaanse markt en daarbuiten, valt duidelijk af te leiden uit de exponentiële groei van beursoppervlakte, deelnemers en bezoekers. In 2013 had de beurs een oppervlakte van 7.400m² en 670 exposanten. De VLAM organiseerde voor de tweede keer een collectieve stand, waarop vijf exportbedrijven hebben ingetekend. De VLAM-stand van 60m² maakte deel uit van een Belgisch paviljoen met Veiling Hoogstraten. De stand werd gekenmerkt door grote productfoto's op de bovenstructuur en een uitgebreide productpresentatie van de belangrijkste Belgische groente- en fruitsoorten.

Van 18 tot 20 oktober organiseerde de grote Amerikaanse vakorganisatie PMA (Produce Marketing Association) voor de 65ste keer haar Fresh Summit Convention & Expo, dit jaar in New Orleans. De seminars en beurs trokken ruim 18.000 bezoekers uit meer dan 60 landen, wat deze beurs de grootste van zijn soort maakt in Amerika. Onder de bezoekers waren meer dan 3.000 aankopers aanwezig. De VLAM had een stand van 28m² en schakelde ook hier een chef in om de smaakpapillen van de voorbijgangers aan te spreken. De beursdeelname werd op 19 oktober aangevuld met een Belgische contactavond waar Amerikaanse importeurs

en retailers konden proeven van lekkere hapjes met focus op Belgische groenten in combinatie met Belgische bieren.

Dubai is het centrale knooppunt voor export en distributie naar de verschillende markten in het Midden-Oosten. Sinds enkele jaren is de belangrijkste beurs voor verse groenten en fruit in het Midden-Oosten de World of Perishables (WOP) in Dubai. De VLAM trok van

17 tot 19 november naar deze kleine maar groeiende beurs. Met zes exposanten en een lokale chef was de VLAM-stand alvast druk bevolkt en bezocht. De VLAM organiseerde ook een B2B-event in het lokaal zeer bekende Belgian Beer Café waarop exporteurs hun klanten en prospecten konden uitnodigen. Ter plaatse werd hen een degustatiemenu op basis van Belgische groenten en fruit aangeboden. Meer dan 50 deelnemers maakten deze avond tot een succes.

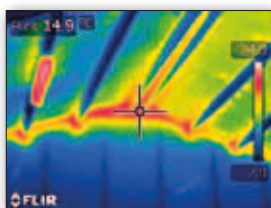
13. VLAAMS CENTRUM VOOR BEWARING VAN TUINBOUWPRODUCTEN (VCBT)

Project rond energiezuinig koelen

In 2013 slaagde het VCBT erin om financiering te vinden voor een groot nieuw project rond energiezuinig koelen. De hoofddoelstelling van dit project is om het energieverbruik voor koeling en bewaring van de Vlaamse tuinbouwbedrijven en -veilingen met 5% te reduceren door middel van onderzoek, ontwikkeling, implementatie in de bedrijven en technologische voorlichting. Om deze doelstelling te realiseren zal een traject worden afgelegd waarbij eerst het effect van nieuwe koeltechnische concepten op energieverbruik en de kwaliteit van groenten en fruit wordt onderzocht. Vervolgens zullen deze concepten in een stuurgroep van bedrijven uitgetest worden. Tenslotte zal de opgedane kennis breed verspreid worden en wordt assistentie verleend bij het implementeren van deze nieuwe technieken in tuinbouwbedrijven en -veilingen. Het project is gestart in september 2013 en loopt tot augustus 2017.

Meting warmteverliezen

Meetplatform aardbei

Het VCBT participeerde in 2013 in de organisatie van twee grote conferenties. Een eerste conferentie was het InsideFood Symposium dat plaats vond in Leuven van 9 tot 12 april. Bij dit symposium stond de microstructuur van groenten en fruit, maar ook andere voedingsproducten, centraal. Met 36 voordrachten, 75 posters en 194 deelnemers uit 34 verschillende landen was dit symposium een groot succes. Het VCBT was samen met het Proefcentrum Hoogstraten ook verantwoordelijk voor het wetenschappelijk programma van de tweede editie van het International Strawberry Congress dat door Veiling Hoogstraten werd georganiseerd in Antwerpen van 4 tot 6 september. Met 21 voordrachten en 62 posters vormde het wetenschappelijke luik een mooie aanvulling op het commerciële luik van dit congres. Het VCBT stelt haar expertise in het organiseren van internationale wetenschappelijke congressen graag ter beschikking van al haar leden die daarop beroep wensen te doen.

In 2013 wist het VCBT haar ISO 17025- en GEP-accreditatie te behouden. Alle administratieve procedures van het VCBT werden bovendien opgefrist en opgenomen in het kwaliteitssysteem. Kwaliteitssystemen zijn van groot belang, omdat zij niet enkel een hoge kwaliteit van het onderzoek garanderen, maar ook op langere termijn zorgen voor kostenbesparing, omdat goede beslissingen slechts mogelijk zijn op basis van betrouwbare meetresultaten. Zij helpen ook medewerkers te motiveren om het beste van zichzelf te leveren en te zorgen voor internationale uitstraling.

Tabel 9: Jaarlijkse bepaling van pluktijdstippen hardfruit - plukvenster voor lange bewaring

Appel 2013		Peer 2013	
Belgica	8 - 12 september	Conférence	16 - 26 september
Boskoop	26 - 30 september	Doyenné	16 - 21 september
Braeburn	24 - 28 oktober	Durondeau	10 - 15 september
Elstar	10 - 15 september		
Gala	14 - 18 september		
Golden	26 september - 2 oktober		
Greenstar	6 - 10 oktober		
Jonagold en -mutanten	27 september - 10 oktober		
Kanzi	2 - 6 oktober		
Pinova	5 - 14 oktober		

Dit onderzoek werd gefinancierd door de fruitveilingen en ADLO

Bestuursorganen en personeel

Raad van Bestuur

Leden: E. Champagne (voorzitter), P. Appeltans, D. Bertels, C. Courtin, R. Demaré, W. Keulemans, J. Lammertyn, J. Vanderleyden
 Waarnemers: H. Morren, M. De Moor
 Directeur: B. Nicolai

Bestuurscomité

E. Champagne (voorzitter), P. Appeltans (VBT algemeen secretaris), B. Nicolai (directeur)

Adviesraden

De Telersadviesraden Fruit en Groenten worden voorgezeten door respectievelijk E. Champagne en D. Bertels, en hebben vertegenwoordigers van de veilingen, directeurs van de praktijkcentra en telers als lid.

Personeel

E. Bobelyn (kwaliteitsverantwoordelijke)
 E. Dekempeneer (laboratoriumtechnoloog)
 B. Depré (analist-programmeur)
 A. De Roeck (onderzoeker)
 B. Jacobs (onderzoeker)
 S. Mannaerts (laboratoriumtechnoloog)
 A. Schenk (werkleider)
 J. Tirry (verantwoordelijke technische ondersteuning)
 B. Vandebosch (laboratoriumtechnoloog)
 B. Verlinden (werkleider)

Onderzoeksgroep Naoogsttechnologie KU Leuven:
 32 onderzoekers

Toestand op 31 december 2013

14. VBT KISTENPOOL & EURO POOL SYSTEM (EPS)

14.1. VBT Kistenpool

VBT Kistenpool werd in 1992 opgericht om te komen tot meer uniformiteit in het verpakkingsmateriaal, specifiek de kisten, gebruikt bij de tuinbouwveilingen.

Op vandaag zijn de meeste VBT-producentencoöperaties tevens lid van VBT Kistenpool. VBT Kistenpool is op haar beurt één van de aandeelhouders van Euro Pool System.

14.2. Euro Pool System

Euro Pool System werd eveneens in 1992 opgericht door drie poolorganisaties uit Nederland, Duitsland en België (VBT Kistenpool). Het hoofdkantoor van Euro Pool System International is gevestigd in Nederland. De organisatie telt ruim 410 medewerkers, waarvan er 230 werkzaam zijn in de verschillende depots, verdeeld over 12 landen, waaronder België - waar het Benelux-kantoor gevestigd is in Sint-Katelijne-Waver.

Euro Pool System is Europees marktleider in het verstrekken van meermalige verpakkingen en daaraan gekoppelde logistieke diensten voor de distributie van verse producten. Ongeveer 41% van alle tuinbouwproducten geteeld op het Europese vasteland wordt in de Euro Pool System-kisten verpakt. De servicecentra zijn de spil in de supply chain van meermalige verpakkingen. Producenten kunnen bij de depots lege bakken afhalen en direct meenemen. Desgewenst bezorgt Euro Pool System de lege bakken. Euro Pool System reinigt 100% van alle ingeleverde bakken volgens strenge hygiënenormen en brengt deze weer in roulatie.

Euro Pool System levert steeds meer services aan retailers, waarbij het optimaliseren van de retourlogistiek, het pool management, de integratie van servicecentra en het beheer van alle retourstromen, inclusief ladingdragers en afval, centraal staan. Deze services dragen bij aan het verminderen van kostbare vervoerkilometers en het verlagen van de CO₂-uitstoot in de gehele supply chain.

Euro Pool System heeft ruim 45 servicecentra in Europa en beschikt in België over servicecentra bij BelOrta Sint-Katelijne-Waver, de REO Veiling, in Zellik en in Halle. Al deze locaties zijn uitgerust met moderne wasinstallaties die de verpakkingen reinigen.

1. Kerncijfers

2013 is voor Euro Pool System wederom een geslaagd jaar geweest. In 2011 werd de Franse palletpoolingspecialist LPR overgenomen. In 2013 deelden de bedrijven actief hun kennis van de markten in het kader van de groeistrategie van het bedrijf en werden meerdere gemeenschappelijke projecten opgezet.

Het aantal krattenbewegingen van Euro Pool System in Europa is gestegen tot 709 miljoen, 3,5% meer dan in het jaar 2012. Het aantal bewegingen in België bedroeg 180 miljoen, het aantal retouren kwam uit op 195 miljoen bakken.

Het totale gebruik van klapbakken kwam in 2013 neer op 519 miljoen trips, tegen 492 miljoen trips in 2012. Het volume-aandeel in starre verpakkingen is licht dalend en kwam op 184 miljoen trips.

De VBT-producentencoöperaties realiseerden afgerond 81 miljoen bewegingen in 2013, een status quo ten opzichte van 2012.

Benelux-kantoor

Kistensorteerder Bornheim

2. Logistiek

In 2013 werd het Europese netwerk van servicecentra verder geoptimaliseerd, waarbij efficiëntieverbetering een centraal aandachtspunt blijft. Door het verlagen van de operationele kosten kunnen prijsaanpassingen voorkomen worden.

De opening van nieuwe depots in Bornheim (Duitsland) en Kralupy (Tsjechië) ondersteunt de verdere optimalisering van het Europese netwerk. De nieuwe depots behoren samen met die in Sint-Katelijne-Waver, Barendrecht en Valencia tot de grootste in het Europese netwerk van ruim 45 servicecentra. Vanuit het Benelux-kantoor bedient Euro Pool System alle Belgische, Nederlandse en Luxemburgse klanten.

De internationale dienstverlening strekte zich op vraag van retailers verder uit tot ver buiten Europa. Naast landen zoals Marokko, Turkije en Israël, worden nu reeds meermalige verpakkingen ingezet voor export vanuit onder meer Dominicaanse Republiek, Chili en Nieuw-Zeeland. Deze tendens zal zich verder doorzetten in de komende jaren.

Een belangrijke stap voor Euro Pool System is de steeds intensievere samenwerking met retailers, bijvoorbeeld in België, Spanje en sinds 2011 eveneens in Centraal-Europa. Door een servicecentrum te integreren in het distributiecentrum van de retailer worden kostbare vervoerkilometers en in- en uitslagkosten bespaard.

Noemenswaardig is de overeengekomen voortzetting van de samenwerking met de Duitse retailer Kaufland, met welke Euro Pool System in november 2013 een hernieuwd contract tekende. Naast Kaufland is er ook een nieuw samenwerkingscontract met de Duitse retailer Aldi Nord getekend in 2013.

In de Benelux is, als gevolg van de samenwerking met de Nederlandse retailer Jumbo, een nieuwe generatie klapbakken geïntroduceerd: de zwarte klapbak.

Gebruikers van verpakkingen in de Benelux maken steeds meer gebruik van E-toepassingen van Euro Pool System, onder meer E-web en E-invoicing. Daardoor heeft Euro Pool System beter inzicht in de logistieke stromen en neemt de efficiëntie van de pool toe.

3. Misbruik

Misbruik van en fraude met verpakkingen van Euro Pool System is binnen de organisatie een belangrijk aandachtspunt. Door krattenstromen inzichtelijk te maken en door internationale uitwisseling van informatie en samenwerking, is de efficiëntie van de misbruikbestrijding sterk toegenomen. Samenwerking tussen ketenpartners blijft ook in de toekomst nodig om misbruik tegen te gaan.

4. Research & Development

In 2013 zijn verschillende Research & Development-projecten uitgevoerd, onder meer op het gebied van nieuwe verpakkingen als de zwarte klapbak, een efficiëntere werkwijze op de servicecentra en het verduurzamen van het proces.

Tevens is druk gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuw ERP-platform, met als doel zichtbaarheid van stromen en voorraden te verhogen en de dienstverlening en onderlinge gegevensuitwisseling tussen de partijen in de keten te verbeteren.

5. Plannen en verwachtingen

Euro Pool System zal zich in 2014 blijven richten op verdere groei binnen de Europese markt. Nieuwe producten, innovatieve commerciële projecten gericht op ketenintegratie en -optimalisatie en nauwe samenwerking met de Europese retailers staan daarbij centraal. Voorts zal er aandacht worden besteed aan de verdere integratie van LPR en de ontwikkeling en implementatie van het nieuwe ERP-systeem, echter zonder afbreuk te doen aan de dienstverlening.

Met als unieke eigenschap de product- en marktkennis en de nauwe samenwerking met de tuinbouwsector, in de hoedanigheid van zowel klant, operationele partner als aandeelhouder, blijft het vertrouwen in de toekomst hoog.

15. KENNISCENTRUM VOOR DUURZAME TUINBOUW (KDT)

KDT blijft in eerste instantie actief op het vlak van gewasbescherming. Dit gebeurt door de publicatie van advieskaarten voor diverse teelten, de aanvraag van erkenningen voor kleine teelten en de opmaak van een sectoraal residumonitoringplan. De laatste jaren wordt de plantaardige sector echter ook geconfronteerd met contaminanten. In 2013 werd melding gemaakt van de aanwezigheid van perchloraat in groenten en fruit. Een nieuwe informatiezoektocht kon beginnen en massa's stalen werden geanalyseerd om de situatie in kaart te brengen. Alweer werd vastgesteld dat de primaire productiesector niets verweten kan worden en alweer bleek de noodzaak van een goede samenwerking op nationaal en internationaal vlak.

1. Leden en organisatie

In 2013 telde KDT vijf effectieve leden, namelijk BelOrta, Lava, de Limburgse Tuinbouwveiling, de REO Veiling en Veiling Hoogstraten. Daarnaast zijn er de volgende adviserende leden: Boerenbond, het VBT, de Vlaamse provincies en de Vlaamse overheid. De leden-producentenorganisaties financieren het overgrote deel van KDT. De dienstverlening aan derden wordt doorgerekend aan de betrokkenen.

2. KDT-advieskaarten - een begrip in de Belgische tuinbouw

De opmaak en de publicatie van de KDT-advieskaarten blijft uiteraard één van de belangrijkste activiteiten van KDT. Oorspronkelijk werden deze opgemaakt voor kropsla onder glas, maar bij de uitbouw van het Flandria-label bij de Lava-veilingen werd al snel duidelijk dat dit ook voor alle andere teelten een onmisbaar instrument is. Voor groenten met bestemming 'verwerking' (diepvries) zijn intussen ook kaarten opgesteld. Verder maken externen, zoals voorlichters, certificeringsinstellingen en fytohandelaars, gebruik van deze informatie, die mits een kleine bijdrage op eenvoudige aanvraag kan verkregen worden.

Een correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is trouwens een must in de tuinbouw en een eerste vereiste voor een geïntegreerde teelt. Door de snel wijzigende wetgeving op het vlak van gewasbescherming is het noodzakelijk om naast de jaarlijks gedrukte versie van de advieskaarten, op regelmatige basis updates te maken en te verspreiden.

3. Residumonitoring en analyseresultaten

Advies geven over een correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is uiteraard van groot belang. Het blijft ook noodzakelijk om hier controle op uit te oefenen. Daarom maakt KDT jaarlijks een bemonsteringsplan op voor de ganse sector verse groenten en fruit. Belangrijk hierbij is dat de controlefrequentie risico-gebaseerd is. Vandaar dat alle analyseresultaten van het afgelopen jaar worden verzameld en geëvalueerd en de basis vormen voor toekomstige plannen. Naast de staalnamefrequentie voorziet het sectoraal monitoringplan in de verplichte analysescope, de instructies voor het nemen van een staal en een actieplan in geval van non-conformiteiten. De uitvoering van het plan ligt bij de deelnemende producentenorganisaties. KDT verzamelt de resultaten en bespreekt deze jaarlijks met het FAVV en de Nederlandse collega's.

4. 'Kleine teelten' verdienen ook een wettelijk kader voor gewasbescherming

Telers van groenten en fruit moeten de mogelijkheid hebben om te produceren binnen een wettelijk kader voor gewasbescherming. Dit is echter geen evidentie, zeker niet voor de zogenaamde 'kleine teelten', die op het vlak van erkende gewasbeschermingsmiddelen vaak over het hoofd gezien worden. KDT blijft veel aandacht hebben voor deze problematiek. Jaarlijks wordt een prioriteitenlijst voor diverse teelten opgemaakt en gezocht naar de meest optimale en snelste oplossing. In 2013 werden ongeveer 150 erkenningen (teelt/handelsmiddel-combinaties) door tussenkomst van KDT goedgekeurd.

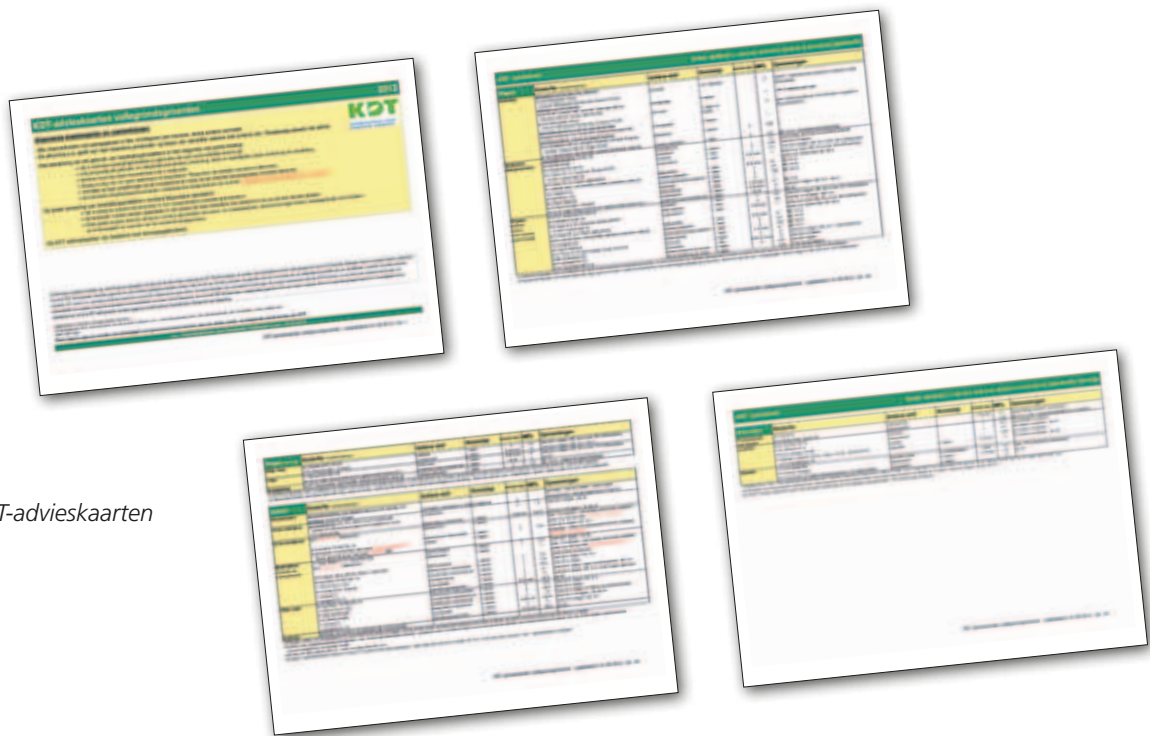
5. Contaminanten in voeding - blijvende alertheid op zijn plaats

In 2011 werd de groentesector in Europa opgeschrikt door de grootste crisis sinds decennia. De uitbraak van de EHEC-bacterie in Duitsland had zeer ernstige gevolgen voor de ganse primaire plantaardige sector. In 2012 was er de onverwachte aanwezigheid van Quaternaire Ammonium Verbindingen bij een aantal Duitse producten. Ook dit heeft in Duitsland geleid tot de vernietiging van tonnen groenten en fruit en vele vragen vanuit de handel. In 2013 werd perchloraat teruggevonden in verse groenten en fruit, ditmaal

hoofdzakelijk afkomstig van de gebruikte meststoffen. Er kwamen alweer een pak vragen vanuit de retail. Enkele overheden gingen overijverig op zoek naar de voedselveiligheidsaspecten van deze contaminant. Kortom, dit heeft geleid tot verwarring alom. Het belangrijkste was echter dat er een oplossing gezocht moest worden samen met de onderzoeksinstellingen. Bij KDT resulteerde dit in de opmaak van een lijst van meststoffen die veilig te gebruiken zijn.

Drie jaar na elkaar kreeg de sector te maken met een mogelijke contaminatie van de producten, maar telkens zonder enige fout van de producenten. Het heeft wel herhaaldelijk geleid tot wantrouwen bij retailers

en consumenten. De bijkomende analyses en de onderzoeken naar de bron van de contaminatie vroegen bijkomende (financiële) inspanningen die nauwelijks te overzien zijn. Nogmaals blijkt dat in dergelijke omstandigheden samenwerking in nationaal en internationaal verband cruciaal is. Een verdere zoektocht om de teler beter te beschermen bij aankoop en gebruik van grondstoffen zal bestendig worden.

KDT-advieskaarten